

ZAKON O ZAŠTITI ZRAKA

ZAKON O ZAŠTITI ZRAKA

POGLAVLJE I – OSNOVNE ODREDBE

Član 1. (Predmet Zakona)

- (1) Ovim Zakonom (u daljnjem tekstu: Zakon) uređuje se zaštita i upravljanje kvalitetom zraka, definišu ciljevi i nadležnosti, parametri kvaliteta zraka, planiranje kvaliteta zraka, mjere za poboljšanje kvaliteta zraka, mjere zaštite ozonskog omotača, mjere ublažavanja i prilagođavanja klimatskim promjenama, poslovi mjerenja emisija, informisanje i izvještavanje, finansiranje zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka, informacioni sistem, upravni nadzor te kaznene odredbe.
- (2) U zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka primjenjuju se i odredbe Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/21) i drugih propisa, osim ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.
- (3) Kantoni, u zavisnosti od svojih specifičnosti, mogu donijeti svoje zakone kojima se uređuje problematika zaštite kvaliteta zraka.
- (4) Odredbe ovog Zakona ne primjenjuju se na zagađivanja prouzrokovana radioaktivnim materijama, industrijskim nesrećama, elementarnim nepogodama i bukom.
- (5) Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom Zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba roda.

Član 2. (Ciljevi Zakona)

Ciljevi ovog Zakona su:

- a) izbjegavanje, sprječavanje ili smanjenje štetnih posljedica po ljudsko zdravlje, kvalitet života i okoliša u cjelini,
- b) uspostavljanje, održavanje i unaprjeđenje jedinstvenog sistema upravljanja kvalitetom zraka na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacije BiH),
- c) očuvanje i poboljšanje kvaliteta zraka kroz utvrđivanje i ostvarivanje mjera u oblasti zaštite zraka kako bi se spriječile ili smanjile štetne posljedice po zdravlje ljudi i/ili okoliš,
- d) izbjegavanje, sprječavanje i smanjenje zagađivanja koja utječu na oštećenje ozonskog omotača i klimatske promjene,
- e) praćenje, pribavljanje i procjena odgovarajućih podataka o kvalitetu zraka na osnovu mjerenja i standardizovanih metoda,
- f) osiguravanje dostupnosti podataka o kvalitetu zraka,

- g) izvršavanje obaveza u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima u oblasti zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka, ozonskog omotača, klimatskih promjena i osiguranje dostupnosti tih podataka javnosti.

Član 3. (Pojmovi i definicije)

U smislu ovog Zakona sljedeći pojmovi imaju značenje:

- „**aglomeracija**“ - je područje s više od 250.000 stanovnika ili područje s manje od 250.000 stanovnika, ali je zbog gustoće naseljenosti po kvadratnom kilometru opravdana potreba za ocjenjivanjem i upravljanjem kvalitetom zraka,
- „**ciljna vrijednost**“ - je nivo određen s ciljem izbjegavanja, sprječavanja ili umanjivanja štetnih utjecaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini. Ovaj nivo se mora dostići u određenom periodu gdje je to moguće,
- „**donja granica ocjenjivanja**“ - je propisani nivo kvaliteta zraka (zagađenosti) ispod koga se ocjenjivanje može vršiti samo pomoću metoda procjene na osnovu standardizovanih matematičkih modela i/ili drugih metoda procjene,
- „**dugoročni cilj**“ - je nivo koji treba postići tokom određenog dužeg perioda radi otklanjanja mogućnosti nastupanja štetnih posljedica po zdravlje ljudi i/ili okoliš u cjelini, osim u slučajevima kada to nije moguće ostvariti kroz proporcionalne ekonomične mjere,
- „**emisija**“ - je ispuštanje zagađujućih materija u gasovitom, tečnom ili čvrstom agregatnom stanju iz izvora zagađivanja u zrak,
- „**emisija stakleničkih gasova**“ - je ispuštanje stakleničkih gasova iz individualnih i/ili difuznih izvora u zrak,
- „**emisiona kvota zagađujuće materije**“ - je ukupna dozvoljena godišnja količina emisije (izražava se u jedinicama mase u određenom vremenu) iz jednog ili više izvora zajedno, odnosno s određenog područja i/ili na teritoriji Federacije BiH,
- „**fiksna mjerenja**“ - su mjerenja koja se vrše na fiksnim lokacijama, kontinuiranim ili povremenim uzimanjem uzoraka u cilju utvrđivanja nivoa zagađujućih materija u skladu s relevantnim ciljevima kvaliteta podataka,
- „**fluorovani gasovi**“ - su fluorovani gasovi koji imaju potencijal oštećenja ozonskog omotača jednak nuli, a koji imaju potencijal globalnog zagrijavanja, i to, fluorouglijovodonici, perfluorougljenici i sumporheksafluorid,
- „**staklenički gasovi**“ - su gasovi koji apsorbuju i reemituju infracrveno zračenje i u atmosferu dospjevaju kao posljedica prirodnih procesa i usljed ljudskih aktivnosti,
- „**gorivo**“ - je čvrsti, tečni ili gasovit sagorljivi materijal,
- „**gornja granica ocjenjivanja**“ - je propisani nivo kvaliteta zraka (zagađenosti) ispod kojeg se ocjenjivanje može vršiti kombinacijom mjerenja i metoda procjene na osnovu standardizovanih matematičkih modela i/ili drugih mjerodavnih metoda procjene,

- „**granična vrijednost emisije**“ - je koncentracija i/ili količina zagađujuće materije u emisijama iz nekog izvora u toku određenog perioda koja ne smije biti prekoračena,
- „**granična vrijednost kvaliteta zraka**“ - je nivo određen na osnovu naučnog znanja s ciljem izbjegavanja, sprječavanja ili smanjivanja štetnih utjecaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini, koji se treba dostići u određenom periodu i kasnije ne smije biti prekoračen,
- „**gradske pozadinske lokacije**“ - su mjesta u gradskim područjima na kojima su nivoi reprezentativni za izloženost općeg gradskog stanovništva,
- „**indikativna mjerenja**“ - su mjerenja za koje se postavljaju manje strogi zahtjevi u pogledu kvaliteta podataka od onih koji se zahtijevaju za fiksna mjerenja,
- „**inventar emisija**“ - je sektorski organizovana baza podataka koja sadrži podatke potrebne za izračun i izvještavanje o svim antropogenim emisijama zagađujućih materija i stakleničkih gasova iz izvora i uklanjanja pomoću odliva stakleničkih gasova, a osobito faktore emisije, podatke o djelatnostima, proračunate vrijednosti emisija i uklanjanja stakleničkih gasova, glavne kategorije izvora i odliva, dodatne informacije i pretpostavke koje se koriste za proračun, uključujući i podatke o ponovnom izračunu emisija i uklanjanja stakleničkih gasova,
- „**izvor zagađivanja**“ - je bilo koje porijeklo ispuštanja zagađujućih materija u zrak, uključujući stacionarne izvore iz industrije i domaćinstava, kao i pokretne izvore kao što su motorna vozila i tačkaste i difuzne izvore,
- „**javnost**“ - su jedno ili više fizičkih ili pravnih lica, njihova udruženja, organizacije ili grupe,
- „**kritični nivo**“ - je nivo zagađujuće materije utvrđen na osnovu naučnih saznanja iznad kojeg mogu nastupiti direktni štetni utjecaji na pojedine receptore kao što su vegetacija i prirodni ekosistemi, ali ne na ljude,
- „**kućna ložišta**“ - su sve peći, kotlovi i kamini koji se koriste u objektima individualnog i kolektivnog stanovanja za proizvodnju toplotne energije, bez obzira na vrstu goriva,
- „**kvalitet zraka**“ - je koncentracija zagađujuće materije u zraku ili njeno taloženje na površinu u toku određenog perioda,
- „**monitoring kvaliteta zraka**“ - je sistemsko mjerenje ili procjenjivanje kvaliteta zraka prema prostornom i vremenskom rasporedu,
- „**nenamjerno ispuštene postojeće organske zagađujuće materije**“ - su materije koje su perzistentne, bioakumulativne i toksične, koje se emituju iz stacionarnih i pokretnih izvora zagađivanja, kao na primjer polihlorovani dibenzofurani i polihlorovani dibenzodioksini, policiklični aromatični ugljovodonici, heksahlorbenzen i polihlorovani bifenili,
- „**neprijatan miris**“ - je osobina za koju se ljudskim čulom mirisa opaža da izaziva negativan fiziološki utjecaj,
- „**ocjenjivanje**“ - je mjerodavna metoda koja se koristi za mjerenje, izračunavanje, predviđanje ili procjenu kvaliteta zraka,

- „**operater**“ - je svako pravno i fizičko lice koje u skladu s posebnim propisom obavlja ili nadzire privrednu aktivnost na osnovu dozvole, drugog odobrenja, upisa u registar ili u drugu javnu evidenciju, uključujući upravljanje radom ili nadzor postrojenja ili na koju je preneseno ovlaštenje donošenja ekonomskih odluka o tehničkom funkcionisanju postrojenja,
- „**osnovne ruralne lokacije**“ - su mjerna mjesta udaljena od značajnih izvora zagađenja zraka koja se koriste za osiguranje podataka o osnovnim koncentracijama zagađujućih materija na mjestima koja nisu direktno izložena zagađenju zraka,
- „**osnovne urbane lokacije**“ - su mjerna mjesta u urbanim područjima na kojima su nivoi izloženosti zagađujućoj materiji opće gradske populacije reprezentativni,
- „**planovi kvaliteta zraka**“ - označavaju planove u kojima su utvrđene mjere za dostizanje graničnih i ciljnih vrijednosti,
- „**zona**“ - je jedan od razgraničenih dijelova teritorije Federacije BiH od ostalih takvih dijelova koji predstavlja funkcionalnu cjelinu, s obzirom na praćenje, zaštitu i poboljšanje kvaliteta zraka te upravljanje kvalitetom zraka,
- „**područje**“ - je dio kantona koje ima specifične karakteristike kvaliteta zraka i koji zahtijeva poduzimanje posebnih mjera,
- „**pokretni izvor zagađivanja**“ - je motor s unutrašnjim sagorjevanjem ugrađen u transportno sredstvo ili radne mašine,
- „**postrojenje**“ - je bilo koji objekat koji se koristi za industrijske ili javne komunalne svrhe koji može da izazove zagađivanje zraka,
- „**postrojenje za sagorijevanje**“ - je tehnički sistem u kome gorivo oksidira u cilju korištenja na taj način oslobođene toplote,
- „**prag upozorenja**“ - je nivo iznad koga postoji rizik po ljudsko zdravlje usljed kratkog izlaganja za izuzetno osjetljive dijelove stanovništva i o kome je potrebno dati najnovije informacije,
- „**prag uzbune**“ – je nivo iznad kojeg postoji rizik po ljudsko zdravlje prilikom kratkog izlaganja i na kojem će biti preduzeti direktni koraci,
- „**obrtnik**“ - je lice koje obavlja samostalnu poslovnu djelatnost - obrt,
- „**prekursori ozona**“ - su materije koje doprinose formiranju prizemnog ozona,
- „**prirodni izvori**“ - su izvori emisije zagađujućih materija koji nisu rezultat direktnih ili indirektnih ljudskih aktivnosti, uključujući prirodne pojave kao što su vulkanske erupcije, seizmičke aktivnosti, geotermalne aktivnosti, požari na nepristupačnim područjima, snažni vjetrovi ili atmosfersko resuspendovanje (ponovno atmosfersko podizanje) ili prijenos prirodnih čestica iz sušnih područja,
- „**prizemni ozon**“ - je ozon koji se nalazi u najnižim slojevima troposfere,
- „**registar emisija**“ - je skup podataka o vrsti, količini, načinu, prostornom razmještaju, mjestu ispuštanja i unošenja zagađujućih materija u zrak,
- „**stacionarni izvor zagađivanja**“ - je stacionarna tehnička jedinica, uključujući i postrojenje za sagorjevanje, u kojoj se izvodi jedna ili više aktivnosti koje mogu dovesti do zagađenja zraka, kao i svaka druga

aktivnost kod koje postoji tehnička povezanost sa aktivnostima koje se izvode na tom mjestu i koje mogu proizvesti emisije i zagađivanje,

- **„supstance koje oštećuju ozonski omotač“** - su supstance koje imaju potencijal oštećenja ozonskog omotača veći od nule, i to hlorofluorouglenici, drugi potpuno halogenovani hlorofluorouglenici, haloni, ugljen tetrahlorid, 1,1,1-trihloroetan (metil hloroform), metil bromid, bromofluorouglijovodonici, hlorofluorouglijovodonici i bromohlorometan, bilo da su same ili u mješavini, nove, sakupljene, obnovljene ili obrađene, koje se kontrolišu u skladu s Montrealskim protokolom o supstancama koje oštećuju ozonski omotač,
- **„zagađivanja iz prirodnih izvora“** - su emisije zagađujućih materija koje nisu direktno ili indirektno izazvane aktivnostima ljudi, uključujući prirodne događaje kao što su seizmičke aktivnosti, geotermalne aktivnosti, požari, jaki vjetrovi i morski talasi, atmosferska resuspenzija ili prenos prirodnih čestica iz sušnih područja, kao i alergenog polena,
- **„zagađivanje zraka“** - je direktno ili indirektno čovjekovo unošenje supstanci u zrak, što rezultira takvim štetnim utjecajima koji ugrožavaju ljudsko zdravlje, nanose štetu životnim resursima, ekosistemima i materijalnim dobrima,
- **„zagađujuća materija“** - je svaka materija prisutna u zraku koja može nepovoljno utjecati na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini,
- **“zamjenske supstance”** - su fluorovani gasovi s efektom staklene bašte i pod tim se podrazumijevaju fluorouglijovodonici, perfluorouglenici i sumpor heksafluorid, a potencijal oštećenja ozonskog omotača im je jednak nuli,
- **“zahtijevani nivo izloženosti“** - je nivo određen na osnovu pokazatelja prosječne izloženosti, s ciljem smanjenja štetnih utjecaja na ljudsko zdravlje, koji treba postići u zadanom periodu,
- **„zrak“** - je zrak u troposferi koji ne uključuje zrak u zatvorenom prostoru.

Član 4. (Nadležnost)

- (1) Nadležnost po ovom Zakonu imaju organi Federacije BiH i kantona, jedinica lokalne samouprave (općine i gradovi), privredni subjekti i druga pravna i fizička lica.
- (2) Obaveze u cilju prevencije, zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka te ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene imaju federalna i kantonalna ministarstva nadležna za oblast okoliša, prostornog uređenja, građenja, saobraćaja, energetike, rudarstva, industrije, poljoprivrede, privrede i zdravlja, svako u okviru svojih nadležnosti.
- (3) Nadležnost Federalnog ministarstva okoliša i turizma po ovom Zakonu (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo) ogleda se u određivanju vrste i standarda kvaliteta zraka, uspostavi federalne mreže monitoringa kvaliteta zraka, utvrđivanju kategorije kvaliteta zraka na teritoriji Federacije BiH, utvrđivanju uslova za monitoring kvaliteta zraka, utvrđivanju opravdanosti

mjerenja posebne namjene, osiguranju saradnje između kantona na polju izrade planova kvaliteta zraka, poduzimanju potrebnih radnji u slučaju prekomjernog zagađenja zraka, informiranju javnosti, učešću u implementaciji ugovornih odredbi na polju međunarodnih obaveza, propisivanju graničnih vrijednosti emisije zagađujućih materija, donošenju propisa, uspostavljanju i funkcioniranju informacionog sistema te provođenju upravnog nadzora nad odredbama ovog Zakona.

- (4) Nadležnost kantonalnih ministarstava po ovom Zakonu ogleda se u propisivanju strožih standarda kvaliteta zraka od onih utvrđenih federalnim propisom, donošenju propisa iz svoje nadležnosti, uspostavljanju monitoringa kvaliteta zraka, utvrđivanju opravdanosti mjerenja posebne namjene, izradi liste područja na kojima se ne može locirati nijedno novo postrojenje za sagorijevanje i spaljivanje otpada, donošenju i primjeni kantonalnog plana zaštite zraka, donošenju kratkoročnog akcionog/interventnog plana, utvrđivanju sadržaja elaborata zaštite zraka, vođenju registra stacionarnih izvora emisija i registra emisija u zrak, informiranju javnosti, dostavljanju podataka potrebnih za vođenje informacionog sistema te donošenju propisa u skladu s odredbama ovog Zakona.
- (5) Nadležnost jedinica lokalne samouprave po ovom Zakonu ogleda se u uspostavljanju monitoringa kvaliteta zraka uz saglasnost kantona, utvrđivanju opravdanosti mjerenja posebne namjene, prevenciju i regulisanje emisija kroz prostorno planiranje i izdavanje dozvole iz svoje nadležnosti te dodatne nadležnosti definisane kantonalnim propisom.
- (6) Privredni subjekti i druga pravna i fizička lica koji u obavljanju djelatnosti utječu ili mogu utjecati na kvalitet zraka dužni su da obezbijede tehničke mjere za sprječavanje ili smanjivanje emisije u zrak, planiraju troškove smanjivanja emisija u okviru ukupnih troškova, prate utjecaj svoje djelatnosti na kvalitet zraka te obezbijede mjere zaštite u skladu sa ovim Zakonom i zakonom kojim se uređuje oblast zaštite okoliša.
- (7) Poslove zaštite kvaliteta zraka po pitanju obaveza definisanih međunarodnim ugovorima i sporazumima osigurava Federalno ministarstvo u saradnji sa Ministarstvom vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine.

POGLAVLJE II – KVALITET ZRAKA

Član 5. (Zagađujuće materije i standardi kvaliteta zraka)

- (1) Vrste zagađujućih materija i standardi kvaliteta zraka za svaku vrstu zagađujuće materije u zraku utvrđuju se podzakonskim aktom koji donosi Federalno ministarstvo.
- (2) Propisom iz stava (1) ovog člana, u zavisnosti od osobina zagađujuće materije, utvrđuju se gornje granice ocjenjivanja, donje granice ocjenjivanja, granične vrijednosti, ciljne vrijednosti, dugoročni ciljevi, kritični nivoi, rokovi za dostizanje graničnih i ciljnih vrijednosti kvaliteta zraka, kao i pragovi upozorenja i uzbune, ciljna vrijednost smanjenja izloženosti na nacionalnom nivou, te potrebne mjere zaštite zdravlja ljudi koje se pri njihovoj pojavi moraju poduzeti.
- (3) U zavisnosti od nivoa i prirode zagađivanja zraka, kanton može propisati dodatne, kao i strože standarde kvaliteta zraka od standarda utvrđenih propisom iz stava (1) ovog člana.
- (4) Granične i/ili ciljne vrijednosti nivoa zagađujućih materija u zraku propisane u skladu sa ovim članom ne smiju biti prekoračene kada se jednom postignu.

Član 6. (Zone i aglomeracije)

- (1) Na osnovu ocjene kvaliteta zraka, u zavisnosti od utvrđene gornje i donje granice ocjenjivanja, teritorija Federacije BiH razgraničava se na zone i aglomeracije kvaliteta zraka.
- (2) Razgraničavanje teritorije Federacije BiH na zone i aglomeracije utvrđuje se uredbom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije BiH) na prijedlog Federalnog ministarstva u saradnji sa Federalnim hidrometeorološkim zavodom.
- (3) Utvrđene zone i aglomeracije iz stava (2) ovog člana se preispituju najmanje jednom u pet godina u skladu sa podacima o utvrđivanju prekoračenja donje i gornje granice ocjenjivanja za sumpor dioksid, azot dioksid i azotne okside, suspendovane čestice (PM₁₀ i PM_{2,5}), olovo, benzen, ugljen monoksid, benzo(a)piren, kadmijum, arsen i nikel, kao i sa podacima o utvrđivanju prekoračenja dugoročnih ciljeva za ozon.

- (4) U slučaju značajnih promjena u aktivnostima koje utječu na kvalitet zraka, zone i aglomeracije se preispituju u kraćem periodu od perioda propisanog stavom (3) ovog člana.

Član 7. (Ocjena kvaliteta zraka)

- (1) Na nivou Federacije BiH se ocjenjuje kvalitet zraka u zavisnosti od donje i gornje granice ocjenjivanja, i to:
- a) u svim zonama i aglomeracijama u kojima nivo zagađujućih materija prelazi gornju granicu ocjenjivanja za te zagađujuće materije, a za ocjenjivanje kvaliteta zraka koriste se podaci dobiveni fiksnim mjerenjima koji se mogu dopunjavati podacima dobivenim tehnikama modeliranja i/ili indikativnim mjerenjima,
 - b) u svim zonama i aglomeracijama u kojima je nivo zagađujućih materija ispod gornje granice ocjenjivanja ustanovljene za te zagađujuće materije, za ocjenjivanje kvaliteta zraka može se koristiti kombinacija fiksnih mjerenja i tehnika modeliranja i/ili indikativnih mjerenja,
 - c) u svim zonama i aglomeracijama u kojima je nivo zagađujućih materija ispod donje granice ocjenjivanja ustanovljene mjerenjima za te zagađujuće materije, za ocjenjivanje kvaliteta zraka koriste se tehnike modeliranja i/ili tehnike procjenjivanja.
- (2) Izuzetno od stava (1) tačka c) ovog člana, mjerenja se vrše i na osnovnim ruralnim lokacijama udaljenim od značajnih izvora zagađenja zraka, u cilju obezbjeđenja minimalnih informacija o nivou zagađujućih materija.
- (3) Ocjenjivanje kvaliteta zraka i upravljanje kvalitetom zraka obavezno je za sumpor dioksid, azot dioksid i azotne okside, suspendovane čestice (PM₁₀ i PM_{2,5}), olovo, benzen, ugljen monoksid, benzo(a)piren, ozon, kadmijum, arsen i nikel, a i za druge zagađujuće materije u cilju usklađivanja sa relevantnim međunarodnim propisima.

Član 8. (Kategorije kvaliteta zraka)

- (1) Prema nivou zagađenosti, polazeći od propisanih graničnih vrijednosti, a na osnovu rezultata monitoringa i modeliranja, utvrđuju se sljedeće kategorije kvaliteta zraka:
- a) prva kategorija - čist ili neznatno zagađen zrak gdje nisu prekoračene granične vrijednosti nivoa ni za jednu zagađujuću materiju,
 - b) druga kategorija- zagađen zrak gdje su prekoračene granične vrijednosti nivoa za jednu ili više zagađujućih materija.

- (2) Kategorije kvaliteta zraka utvrđuju se jednom godišnje za proteklu kalendarsku godinu.
- (3) Listu kategorija kvaliteta zraka po zonama i aglomeracijama na teritoriji Federacije BiH donosi Federalno ministarstvo i objavljuje ih u „Službenim novinama Federacije BiH“ i na internet-stranicama Vlade Federacije BiH i Federalnog ministarstva.
- (4) Kantoni na svojoj teritoriji mogu izvršiti kategorizaciju kvaliteta zraka po područjima uvažavajući dodatne kriterije utvrđene kantonalnim propisima.

Član 9.
(Zaštita i unaprjeđenje kvaliteta zraka)

- (1) U zoni i/ili aglomeraciji, u kojoj je utvrđeno da je kvalitet zraka prve kategorije, provode se preventivne mjere radi sprječavanja zagađivanja zraka preko graničnih vrijednosti.
- (2) U zoni i/ili aglomeraciji, u kojoj je utvrđeno da je kvalitet zraka druge kategorije, provode se mjere za smanjenje zagađivanja zraka radi dostizanja graničnih vrijednosti, kao i smanjenja do ispod graničnih vrijednosti.
- (3) Mjere iz st. (1) i (2) ovog člana donose institucije iz člana 4. ovog Zakona, kroz plansku i stratešku dokumentaciju, svako iz svoje nadležnosti.

Član 10.
(Zagađivanja iz prirodnih izvora)

- (1) Federalno ministarstvo jednom godišnje donosi listu zona i aglomeracija u kojima su ustanovljena prekoračenja graničnih vrijednosti kvaliteta zraka koja potiču iz prirodnih izvora.
- (2) Lista zona i aglomeracija iz stava (1) ovog člana donosi se na osnovu podataka o koncentracijama i izvorima, kao i dokaza koji pokazuju da se ova prekoračenja mogu pripisati prirodnim izvorima.
- (3) Federalno ministarstvo propisuje način vođenja evidencije o podacima iz stava (2) ovog člana.
- (4) Ako se prekoračenja graničnih vrijednosti mogu pripisati prirodnim izvorima, takva prekoračenja ne smatraju se prekoračenjima u smislu ovog Zakona.

Član 11.
(Monitoring kvaliteta zraka)

- (1) U cilju efikasnog upravljanja kvalitetom zraka uspostavlja se jedinstven funkcionalni sistem praćenja i kontrole nivoa zagađenosti zraka i održavanja baze podataka o kvalitetu zraka (u daljnjem tekstu: Monitoring kvaliteta zraka).
- (2) Nadležni organi Federacije BiH i kantona u okviru svoje nadležnosti utvrđene zakonom uspostavljaju monitoring kvaliteta zraka.
- (3) Jedinice lokalne samouprave (općine) mogu u saglasnosti s kantonima uspostaviti monitoring kvaliteta zraka na svojoj teritoriji u okviru kantonalne mreže.
- (4) Monitoring kvaliteta zraka može vršiti i operater industrijskih i energetske postrojenja.
- (5) Federalno ministarstvo donosi propis kojim utvrđuje uslove za monitoring kvaliteta zraka na teritoriji Federacije BiH.
- (6) Propisom iz stava (5) ovog člana obavezno se utvrđuju:
 - a) kriteriji za određivanje minimalnog broja mjernih mjesta i lokacije za uzimanje uzoraka u slučaju fiksnih mjerenja i u slučaju da su fiksna mjerenja dopunjena indikativnim mjerenjima ili postupcima modeliranja,
 - b) metodologija mjerenja i ocjenjivanja kvaliteta zraka (referentne metode mjerenja i kriteriji za ocjenjivanje koncentracija),
 - c) zahtjevi u pogledu podataka koji se koriste za ocjenjivanje kvaliteta zraka,
 - d) način obezbjeđenja kvaliteta podataka za ocjenjivanje kvaliteta zraka (prema zahtjevima standarda BAS EN ISO/IEC 17025),
 - e) obim i sadržaj informacija o ocjenjivanju kvaliteta zraka.
- (7) Način umrežavanja stanica u okviru monitoringa kvaliteta zraka propisan je čl. 12. do 16. ovog Zakona.

Član 12. (Mreža kvaliteta zraka)

- (1) Sistemom monitoringa kvaliteta zraka uspostavlja se federalna, kantonalna i općinska mreža mjernih stanica i/ili mjernih mjesta za fiksna mjerenja.
- (2) Praćenje kvaliteta zraka može se obavljati i namjenski indikativnim mjerenjima na osnovu akta nadležnog organa za poslove zaštite okoliša kada je potrebno utvrditi stepen zagađenosti zraka na određenom prostoru koji nije obuhvaćen mrežom monitoringa kvaliteta zraka.

Član 13. (Federalna mreža kvaliteta zraka)

- (1) Za praćenje kvaliteta zraka na nivou Federacije BiH uspostavlja se federalna mreža mjernih stanica i/ili mjernih mjesta (u daljnjem tekstu: Federalna mreža).

- (2) Federalna mreža finansira se iz sredstava budžeta Federacije BiH i namjenskih sredstava Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH.
- (3) Federalnu mrežu čine mjerne stanice i/ili mjerna mjesta za mjerenje:
 - a) regionalnog i prekograničnog atmosferskog prenosa zagađujućih materija u zraku i aerosedimentima u okviru međunarodnih obaveza,
 - b) kvaliteta zraka u naseljima, industrijskim i nenaseljenim područjima,
 - c) kvaliteta zraka u zaštićenim prirodnim dobrima i zaštićenoj okolini nepokretnih kulturnih dobara,
 - d) kvaliteta zraka u područjima pod utjecajem određenih izvora zagađivanja, uključujući pokretne izvore,
 - e) alergenog polena.
- (4) Federalna mreža se uspostavlja u skladu sa propisom kojim se određuje broj i raspored mjernih stanica i/ili mjernih mjesta u određenim zonama i aglomeracijama, kao i obim, vrsta i učestalost mjerenja.
- (5) U slučaju regionalnog i prekograničnog atmosferskog prijenosa zagađujućih materija u zraku i aerosedimentima u okviru međunarodnih obaveza može se uspostaviti jedna ili više zajedničkih mjernih stanica, koje obuhvataju susjedne zone u našoj i susjednim državama, da bi se dobila neophodna prostorna rezolucija.
- (6) Propis kontrole kvaliteta zraka iz stava (4) ovog člana donosi Vlada Federacije BiH na prijedlog Federalnog ministarstva.

Član 14. (Nadležnost nad Federalnom mrežom)

- (1) Praćenje kvaliteta zraka u Federalnoj mreži vrši Federalni hidrometeorološki zavod u skladu sa svojim ovlaštenjima.
- (2) Federalni hidrometeorološki zavod je nadležan za koordinaciju aktivnosti Federalne mreže te saraduje s drugim organima uprave koji učestvuju u praćenju kvaliteta zraka, posebno s organima nadležnim za zaštitu zdravlja ljudi, zaštitu prirode, praćenje meteoroloških uslova i drugo, kao i s organima jedinica lokalne samouprave.

Član 15. (Kantonalna mreža)

- (1) Kanton na svojoj teritoriji uspostavlja kantonalnu mrežu mjernih stanica i/ili mjernih mjesta za praćenje kvaliteta zraka.
- (2) Kantonalnu mrežu čine dopunska mjerna mjesta koje nadležni organ kantona određuje na osnovu mjerenja ili postupaka procjene za područja, zone i aglomeracije za koje nema podataka o nivou zagađujućih materija, u skladu sa svojim potrebama i mogućnostima.

- (3) Monitoring kvaliteta zraka u kantonalnoj mreži obavlja se prema propisu koji za svoju teritoriju donosi nadležni organ kantona, a koji mora biti usklađen s propisom iz člana 13. ovog Zakona.
- (4) Nadležni organ kantona donosi propis, uz prethodnu saglasnost Federalnog ministarstva, o kontroli kvaliteta zraka na području kantona kojim se određuje broj i raspored mjernih stanica i/ili mjernih mjesta u određenim zonama i aglomeracijama, kao i obim, vrsta i učestalost mjerenja.
- (5) Kantonalna mreža se finansira iz budžeta kantona i iz kantonalnog fonda za zaštitu okoliša, ondje gdje je uspostavljen.

Član 16. (Općinska mreža)

- (1) Općina na svojoj teritoriji može uspostaviti općinsku mrežu mjernih stanica i/ili mjernih mjesta za praćenje kvaliteta zraka uz saglasnost kantona.
- (2) Monitoring kvaliteta zraka u općinskoj mreži obavlja se prema propisu koji za svoju teritoriju donosi nadležni organ kantona, a koji mora biti usklađen s propisom iz člana 13. ovog Zakona.

Član 17. (Poslovi koje obavljaju nadležni organi kantona i općine)

- (1) Sredstva za realizaciju programa kontrole kvaliteta zraka u kantonalnoj i općinskoj mreži osiguravaju se iz budžeta kantona i općine te iz sredstava transferiranih prema kantonima ostvarenih radom Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH.
- (2) Nadležni organ kantona obavlja koordinaciju svih aktivnosti kantonalne i općinske mreže.
- (3) Nadležni organ kantona i općine obavlja poslove praćenja kvaliteta zraka direktno ili preko ovlaštenog pravnog lica.
- (4) Nadležni organ kantona i općine može da ovlasti pravno lice da prati rad automatskih stanica te prikuplja i obrađuje podatke dobivene kontrolom kvaliteta zraka u kantonalnoj i općinskoj mreži.
- (5) Nadležni organ kantona i općine dužan je da podatke o rezultatima monitoringa kvaliteta zraka javno objavi i dostavi Federalnom hidrometeorološkom zavodu.

Član 18. (Mjerenja posebne namjene)

- (1) U slučaju da postoji osnovana sumnja da je došlo do zagađenosti zraka koje može narušiti zdravlje ljudi i/ili okoliš, moraju se obaviti namjenska mjerenja nivoa zagađujućih materija.

- (2) Federalno ministarstvo, odnosno nadležni kantonalni organ ili organ jedinice lokalne samouprave (općine) utvrđuje opravdanost osnovane sumnje iz stava (1) ovog člana i donosi odluku o mjerenjima posebne namjene koja sadrži način i rokove mjerenja, kao i vrstu zagađujućih materija koje je potrebno mjeriti.
- (3) Mjerenja posebne namjene Federalno ministarstvo, odnosno nadležni kantonalni organ ili organ jedinice lokalne samouprave (općine) obavlja preko nadležnih organa ili ovlaštenog pravnog lica.

Član 19.
(Dostava podataka o kvalitetu zraka)

- (1) Nadležni organ kantona, jedinice lokalne samouprave (općine) i ovlaštena pravna lica dužni su da podatke o kvalitetu zraka dobivene kontrolom kvaliteta zraka iz kantonalne i lokalne mreže, kao i rezultate mjerenja posebne namjene, dostavljaju Federalnom hidrometeorološkom zavodu do 15. u mjesecu za prethodni mjesec, a godišnji izvještaj najkasnije 60 dana od dana isteka kalendarske godine za prethodnu godinu.
- (2) Federalni hidrometeorološki zavod, nadležni organ kantona, jedinice lokalne samouprave (općine) i ovlaštena pravna lica dužni su da podatke iz stava (1) ovog člana učine dostupnim javnosti i objave u sredstvima javnog informisanja, elektronskim medijima, kao i na svojim internet-stranicama.
- (3) Podaci iz stava (1) ovog člana koriste se za ocjenjivanje kvaliteta zraka, kao i za izradu izvještaja o stanju kvaliteta zraka Federacije BiH i sastavni su dio informacionog sistema o kvalitetu zraka.

POGLAVLJE III - PLANIRANJE

Član 20.
(Instrumenti politike i planiranja zaštite zraka)

- (1) Instrumenti politike i planiranja zaštite zraka su:
 - a) Federalna strategija zaštite okoliša i Akcioni plan zaštite okoliša definisani Zakonom o zaštiti okoliša, u dijelu koji se odnosi na oblast zaštite zraka,
 - b) kantonalni plan zaštite okoliša u dijelu koji se odnose na oblast zaštite zraka,
 - c) kantonalni plan kvaliteta zraka,
 - d) kantonalni kratkoročni akcioni/interventni plan,
 - e) Državni programi, planovi i izvještaji koji se donose radi provođenja međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.
- (2) Federalna strategija zaštite okoliša i Akcioni plan zaštite okoliša u dijelu koji se odnosi na oblast zaštite zraka, kantonalni plan zaštite okoliša, planovi kvaliteta zraka i interventni planovi donose se u cilju očuvanja i poboljšanja

kvaliteta zraka i izbjegavanja, sprječavanja ili smanjenja štetnih posljedica po zdravlje ljudi i/ili okoliš.

- (3) Državni programi, planovi i izvještaji izrađuju se u cilju implementacije međunarodnih obaveza definisanih međunarodnim sporazumima, konvencijama i protokolima.

Član 21.

(Izrada prostornih planova, urbanističkih planova i detaljnih planskih dokumenata)

- (1) Prilikom izrade prostornih planova, urbanističkih planova i detaljnih planskih dokumenata mora se voditi računa o zaštiti i osiguranju kvaliteta zraka.
- (2) Nijedan plan ne može biti donesen ako nije usklađen sa instrumentima politike i planiranja iz člana 20. stav (1) ovog Zakona.
- (3) Kantonalno ministarstvo nadležno za oblast okoliša izrađuje listu područja na kojima se ne može locirati nijedan novi tačkasti izvor emisija, što se posebno odnosi na postrojenja za sagorijevanje i postrojenja za spaljivanje otpada.
- (4) U područjima iz stava (3) ovog člana ne može se vršiti ni značajnije proširenje postojećih djelatnosti.
- (5) Kod izrade dokumenata iz stava (1) ovog člana, pri određivanju lokacija za nove tačkaste izvore emisija zagađujućih materija, obavezna pažnja se posvećuje zaštiti ventilacionih koridora i kvalitetu zraka nekog gusto ili stalno naseljenog područja.
- (6) Lokacija, veličina i karakteristike ventilacionih koridora određuju se meteorološkom studijom i modeliranjem strujanja zraka u karakterističnim situacijama.

Član 22.

(Planovi kvaliteta zraka)

- (1) Strateški dokument iz člana 20. stav (1) tačka a) ovog Zakona donosi Parlament Federacije BiH, na period od najmanje sedam godina, u skladu sa odredbama člana 46. Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj:15/21).
- (2) Sadržaj strateškog dokumenta se usklađuje s drugim općim i sektorskim planovima i politikama.
- (3) Kantonalni plan zaštite okoliša definisan članom 47. Zakona o zaštiti okoliša sadrži detaljne planove zaštite zraka za nivo kantona.

- (4) U slučajevima prekoračenja jedne ili više zagađujuće materije kanton donosi kantonalni plan kvaliteta zraka.
- (5) U slučajevima prekoračenja pragova upozorenja ili pragova uzbune jedne ili više zagađujućih materija, kanton donosi kratkoročni akcioni/interventni plan.

Član 23. **(Sadržaj strateških dokumenata)**

- (1) Strateškim dokumentom se osiguravaju uslovi za uspostavljanje institucionalnog sistema na osnovu kojeg se preduzimaju mjere za izbjegavanje, sprječavanje ili smanjenje zagađenja zraka i štetnih posljedica po zdravlje ljudi i/ili okoliš u cjelini. Pored mjera zaštite zraka, ova strategija obuhvata i problematiku klimatskih promjena.
- (2) Strateški dokument obavezno sadrži:
 - a) opće informacije (podatke o lokacijama, klimatske i topografske podatke, broj stanovnika, mjerne stanice i/ili mjerna mjesta),
 - b) ključne elemente za procjenu trenutnog stanja kvaliteta zraka,
 - c) ciljeve koji se trebaju postići,
 - d) aktivnosti koje je potrebno preduzeti radi postizanja zadatih ciljeva,
 - e) nosioce aktivnosti,
 - f) dugoročne i kratkoročne mjere za sprječavanje, ublažavanje i kontrolu zagađivanja zraka,
 - g) vremenski okvir u kojem će se prenijeti zahtjevi kvaliteta zraka koji se primjenjuju u Evropskoj uniji,
 - h) vremenski okvir za postizanje zadatih ciljeva koji se tiču kvaliteta zraka,
 - i) zahtjeve za integrisanjem ciljeva i mjera zaštite kvaliteta zraka u druge sektorske politike,
 - j) mjere ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene,
 - k) način izvještavanja o realizaciji strategije,
 - l) postupke evaluacije izvještaja,
 - m) razloge za preispitivanje i korigovanje strateških opredjeljenja,
 - n) prikaz izvora i načina korištenja sredstava i drugih resursa neophodnih za realizaciju strateških ciljeva.

Član 24. **(Izveštaj o realizaciji strateškog dokumenta)**

- (1) Vlada Federacije BiH podnosi izvještaj o realizaciji strateškog dokumenta Parlamentu Federacije BiH svake dvije godine u skladu s odredbama člana 45. Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj:15/21).
- (2) Izvještaj iz stava (1) ovog člana stavlja se na uvid javnosti putem internet-stranice Federalnog ministarstva, a mišljenje javnosti uzima se u obzir

prilikom donošenja odluke o preispitivanju i korigovanju strateških opredjeljenja.

Član 25. **(Kantonalni plan kvaliteta zraka)**

- (1) Kanton donosi Plan kvaliteta zraka u zonama i aglomeracijama u kojima je zrak druge kategorije, odnosno kada zagađenost zraka prevazilazi efekte mjera koje se preduzimaju, odnosno kada je ugrožen kapacitet okoliša ili postoji stalno zagađivanje zraka na određenom prostoru, s ciljem da se postignu odgovarajuće granične vrijednosti ili ciljne vrijednosti utvrđene aktom iz člana 5. ovog Zakona.
- (2) Plan iz stava (1) ovog člana donosi se na osnovu ocjene stanja kvaliteta zraka i obuhvata sve glavne zagađujuće materije i glavne izvore zagađivanja zraka koji su doveli do zagađenosti.
- (3) Izuzetno od stava (1) ovog člana, nadležni organ kantona ne donosi Plan kvaliteta zraka u slučaju prekoračenja iz člana 10. ovog Zakona, osim u slučaju da se prekoračenja mogu pripisati i drugim izvorima suspendovanih čestica PM₁₀.
- (4) Ako zone ili aglomeracije iz stava (1) obuhvataju teritoriju više od jednog kantona, kantoni u obuhvatu iste zone ili aglomeracije dužni su sarađivati prilikom izrade planova kvaliteta zraka s ciljem harmonizacije mjera.
- (5) Federalno ministarstvo daje mišljenje na planove kvaliteta zraka iz stava (1) ovog člana, u fazi njihove pripreme.
- (6) Federalno ministarstvo osigurava saradnju kantona na izradi planova kvaliteta zraka u slučaju iz stava (4) ovog člana.
- (7) Saradnja iz stava (6) ovog člana odvija se u skladu s odredbama Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/05).

Član 26. **(Sadržaj planova kvaliteta zraka)**

- (1) Planovi kvaliteta zraka iz člana 25. ovog Zakona sadrže:
 - a) podatke o lokaciji (području) povećane zagađenosti,
 - b) osnovne informacije o zoni i aglomeraciji,
 - c) podatke o vrsti i stepenu zagađenosti,
 - d) podatke o izvoru zagađenja,

- e) analizu situacije i faktora koji su utjecali na pojavu prekoračenja,
 - f) detalje o mjerama ili projektima poboljšanja koji su postojali prije stupanja na snagu ovog zakona,
 - g) detalje o mjerama ili projektima koji su primijenjeni s ciljem smanjenja zagađenosti nakon stupanja na snagu ovog Zakona,
 - h) detalje o mjerama ili projektima koji se planiraju u dugoročnom periodu,
 - i) organe nadležne za razvoj i provođenje plana,
 - j) listu dokumenata, publikacija i slično, kojima se potkrepljuju podaci navedeni u planu,
 - k) ograničenja u pogledu korištenja goriva.
- (2) Planovi kvaliteta zraka mogu da sadrže i mjere propisane kratkoročnim akcionim/interventnim planovima iz člana 28. ovog Zakona.
- (3) U slučaju prekoračenja onih graničnih vrijednosti za koje je rok za postizanje već istekao, planovima kvaliteta zraka utvrđuju se odgovarajuće mjere kako bi se skratio period prekoračenja.
- (4) Planovima kvaliteta zraka mogu se utvrditi specifične mjere namijenjene zaštiti osjetljivih grupa stanovništva, posebno djece.

Član 27.

(Kratkoročni akcioni/interventni plan)

- (1) Nadležni organ kantona donosi kratkoročni akcioni/interventni plan u dijelu zone ili aglomeracije koja se nalazi na njihovoj teritoriji u slučaju da:
- a) postoji opasnost da nivoi zagađujućih materija u zraku prekorače jednu ili više koncentracija opasnih po zdravlje ljudi utvrđenih propisom iz člana 5. stav (2) ovog Zakona, ili
 - b) postoji opasnost da se prekorači koncentracija prizemnog ozona opasna po zdravlje ljudi, ako nadležni organ procijeni, uzimajući u obzir geografske, meteorološke i ekonomske uslove, da postoji značajan potencijal da se smanji rizik, trajanje i ozbiljnost takvog prekoračenja.
- (2) Kratkoročni akcioni/interventni planovi mogu se, radi zaštite zdravlja ljudi i/ili okoliša po potrebi, donijeti i u slučaju ako postoji opasnost od prekoračenja jedne ili više graničnih ili ciljnih vrijednosti za pojedine zagađujuće materije koje su utvrđene aktom iz člana 5. ovog Zakona.
- (3) Ako zone ili aglomeracije iz stava (1) ovog člana obuhvataju teritoriju više od jednog kantona, kantoni u obuhvatu iste zone ili aglomeracije dužni su sarađivati prilikom izrade interventnih planova s ciljem harmonizacije mjera.

- (4) Kratkoročni akcioni/interventni plan kantona, iz stava (3) ovog člana mora, u slučajevima utjecaja na teritoriju drugog kantona, sadržavati mjere koje se poduzimaju u slučaju aktiviranja plana sa mehanizmima obaveznosti primjene mjera.
- (5) Mjere iz kratkoročnih akcionih/interventnih planova kontrolišu nadležne inspekcije i drugi organi u skladu s kantonalnim propisom.
- (6) Federalni hidrometeorološki zavod BiH daje procjenu da postoji indikacija o prijenosu zagađujućih materija preko granica kantona i zona.
- (7) Federalno ministarstvo osigurava saradnju kantona na izradi planova u slučaju iz stava (3) ovog člana.
- (8) Saradnja iz stava (7) ovog člana odvija se u skladu s odredbama Zakona o organizaciji organa uprave („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/05).

Član 28.

(Sadržaj kratkoročnog akcionog/interventnog plana)

- (1) Kratkoročni akcioni/interventni planovi iz člana 27. ovog Zakona obavezno sadrže mjere koje se kratkoročno preduzimaju u cilju smanjenja rizika ili trajanja takvog prekoračenja.
- (2) Kratkoročnim akcionim/interventnim planom iz stava (1) ovog člana mogu se, u zavisnosti od svakog pojedinačnog slučaja, poduzeti djelotvorne mjere za kontrolu aktivnosti koje doprinose nastanku opasnosti od prekoračenja odgovarajućih graničnih ili ciljnih vrijednosti ili koncentracija opasnih po zdravlje ljudi i po potrebi privremeno zaustaviti navedene aktivnosti.
- (3) Kratkoročnim akcionim/interventnim planom mogu se predvidjeti mjere u vezi sa saobraćajem motornih vozila, u skladu sa posebnim zakonom, radovima na izgradnji, radom industrijskih postrojenja, upotrebom proizvoda koji sadrže zagađujuće materije i grijanjem domaćinstava, kao i specifične aktivnosti namijenjene zaštiti osjetljivih grupa stanovništva, naročito djece.

Član 29.

(Transparentnost kratkoročnih akcionih/interventnih planova)

Kratkoročni akcioni/interventni planovi i informacije o načinu na koji će se primjenjivati moraju biti dostupni javnosti i zainteresovanim organizacijama, kao što su organizacije koje se bave zaštitom okoliša, organizacije koje zastupaju interese osjetljivih grupa stanovništva, zdravstvene organizacije i udruženja privrednika.

Član 30.
(Prekogranično zagađivanje zraka)

- (1) Nadležni organ kantona odmah obavještava Federalno ministarstvo ako se bilo koja granična vrijednost, kritični nivo, granica tolerancije, ciljna vrijednost i dugoročni cilj, koncentracija opasna po zdravlje ljudi ili koncentracija o kojoj se izvještava javnost prekorači zbog značajnog prekograničnog prenosa zrakom zagađujućih materija ili njihovih prekursora.
- (2) Federalno ministarstvo u slučaju iz stava (1) ovog člana, po potrebi, preduzima zajedničke aktivnosti sa nadležnim organima na nivou države i sa nadležnim organima na nivou druge države, kao što su priprema zajednički koordiniranog plana kvaliteta zraka i/ili priprema i primjena kratkoročnog akcionog plana za susjedne zone u našoj i susjednim zemljama i razmjena potrebnih informacija.
- (3) U slučaju prekoračenja koncentracije opasne po zdravlje ljudi i koncentracije o kojoj se izvještava javnost u zonama ili aglomeracijama u blizini entitetske granice, Federalno ministarstvo putem nadležnog organa na nivou države u najkraćem roku o tome obavještava nadležni organ susjedne države.
- (4) Federalno ministarstvo informiše javnost u slučajevima iz st. (1) i (2) ovog člana.

Član 31.
(Implementacija međunarodnih ugovora na polju zaštite kvaliteta zraka)

Federalno ministarstvo učestvuje u aktivnostima na izradi dokumenata definisanih članom 20. stav (1) tačka e) ovog Zakona s ciljem implementacije odredbi međunarodnih ugovora na polju zaštite kvaliteta zraka.

POGLAVLJE IV - MJERE ZA POBOLJŠANJE KVALITETA ZRAKA

Član 32.
(Mjere za sprečavanje i smanjenje zagađivanja zraka)

- (1) Djelotvorna zaštita i poboljšanje kvaliteta zraka osigurava se primjenom načela održivog razvoja, načela cjelokupnog pristupa i primjenom najboljih raspoloživih tehnika, tehničkih rješenja i mjera.
- (2) U cilju sprječavanja i smanjenja zagađivanja zraka i poboljšanje kvaliteta zraka poduzimaju se sljedeće mjere:
 - a) usklađivanje prostornih planova s programima zaštite zraka, odnosno cjelovitim planiranjem,
 - b) propisivanje graničnih vrijednosti emisija zagađujućih materija iz stacionarnih izvora zagađivanja,

- c) primjena mjera zaštite zraka utvrđenih u procedurama procjene utjecaja na okoliš i okolinskoj dozvoli u skladu s odredbama Zakona o zaštiti okoliša,
 - d) primjena mjera utvrđenih u urbanističkoj saglasnosti, odnosno građevinskoj dozvoli koju izdaje nadležni organ kantona ili lokalne samouprave kada izvor emisije nije predmet procjene utjecaja na okoliš niti pribavljanja okolinske dozvole,
 - e) poticanje primjene mjera čišće proizvodnje, obnovljivih izvora energije i okolinski prihvatljivijih vidova transporta,
 - f) poticanje provođenja mjera energetske efikasnosti,
 - g) propisivanje graničnih vrijednosti emisija zagađujućih materija iz pokretnih izvora zagađivanja,
 - h) usklađivanje sa maksimalnim nacionalnim emisijama nakon njihovog utvrđivanja za pojedine zagađujuće materije,
 - i) propisivanje dozvoljenih količina pojedinih zagađujućih materija u određenim proizvodima (goriva, boje...),
 - j) smanjenje emisija stakleničkih gasova,
 - k) postepeno smanjivanje upotrebe supstanci koje oštećuju ozonski omotač,
 - l) provođenje mjera iz akcionih planova za poboljšanje kvaliteta zraka i kratkoročnih akcionih/ interventnih planova.
- (3) Mjere zaštite zraka iz stava (2) tačka d) ovog člana utvrđuju se elaboratom zaštite zraka koji izrađuje ovlaštena pravna osoba za poslove izrade studija utjecaja na okoliš u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj:15/21).
- (4) Sadržaj elaborata iz stava (3) ovog člana minimalno mora sadržavati podatke o načinu zagrijavanja prostora, informaciju o postojanju kotlovnice, podatke o broju kotlova i kapacitetu, vrsti i potrošnji goriva, opisu sistema monitoringa, opisu tehnoloških procesa te mjerama sprječavanja i kontrole emisije u zrak. Detaljan sadržaj elaborata uređuju kantoni.

Član 33.

(Granične vrijednosti emisija iz stacionarnih izvora i monitoring emisija)

- (1) Federalno ministarstvo posebnim propisom utvrđuje mjere za sprječavanje i smanjenje zagađivanja zraka i poboljšanje kvaliteta zraka koje sadrže:
- a) granične vrijednosti emisije zagađujućih materija u zrak iz stacionarnih izvora zagađivanja, osim postrojenja za sagorijevanje,
 - b) način, postupak, učestalost i metodologiju mjerenja emisije zagađujućih materija,
 - c) kriterije za uspostavljanje mjernih mjesta na ispustu za mjerenje emisije,
 - d) postupak vrednovanja rezultata mjerenja emisije i usklađenost s propisanim normativima,

- e) sadržaj izvještaja o izvršenim mjerenjima emisije i bilansu emisije,
- f) način proračuna emisija i dostavljanja podataka o emisijama za potrebe informacionog sistema i rokove dostavljanja podataka.

- (2) Propisom iz stava (1) ovog člana, za postojeće izvore zagađivanja zraka, u iznimnim slučajevima, propisuju se dozvoljena prekoračenja graničnih vrijednosti emisije određenih zagađujućih materija i određuje rok u kojem se te vrijednosti moraju smanjiti na nivo graničnih vrijednosti emisije.
- (3) Na području gdje je utvrđena druga kategorija kvaliteta zraka, nadležni organ može zahtijevati strože granične vrijednosti emisija.

Član 34.

(Granične vrijednosti emisija iz postrojenja za sagorijevanje i monitoring emisija)

Federalno ministarstvo propisuje granične vrijednosti emisije zagađujućih materija iz postrojenja za sagorijevanje, imajući u vidu vrstu, kapacitet, starost, planirani radni vijek postrojenja i gorivo koje se u njemu koristi, metode i način mjerenja emisije zagađujućih materija, kriterije za izbor mjernih mjesta, način provjere tačnosti mjerenja (kontrolna mjerenja i kalibracija), način obrade rezultata mjerenja, način proračuna i rokove za dostavljanje podataka i postupak određivanja ukupne godišnje emisije iz postrojenja za sagorijevanje.

Član 35.

(Velika postrojenja za sagorijevanje)

Velika postrojenja za sagorijevanje koja su obuhvaćena Nacionalnim planom smanjenja emisija zagađujućih materija za Bosnu i Hercegovinu, postepeno smanjuju emisije sumpor-dioksida (SO₂), azotnih oksida (NO_x) i čvrstih čestica, u skladu s Ugovorom o uspostavi Energetske zajednice („Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori“, broj: 9/06) i aktima donesenim za njegovo provođenje.

Član 36.

(Kvalitet tečnih goriva)

- (1) Kvalitet tečnih goriva regulisan je aktom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i propisom u nadležnosti Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije.
- (2) Na području Federacije BiH teška ulja kod kojih sadržaj sumpora prelazi 1,00 % mase, ne mogu biti korištena kao goriva za postrojenja za sagorijevanje od 1. januara 2010. godine.
- (3) Dizel-goriva koja se koriste za motorna vozila i brodove ne mogu biti korištena kao goriva od:

- a) 1. januara 2010. godine ako je sadržaj sumpora veći od 0,20% njihove mase,
 - b) 1. januara 2015. godine ako je sadržaj sumpora veći od 0,10 % njihove mase.
- (4) Ograničenja iz st. (2) i (3) ovog člana u određenim tečnim naftnim derivatima se ne primjenjuju na:
- a) goriva namijenjena preradi prije finalnog sagorijevanja,
 - b) goriva koja će biti prerađena u rafinerijskoj industriji.
- (5) Goriva za motorna vozila moraju biti u skladu sa standardima kvaliteta koje je objavio Institut za standardizaciju BiH.
- (6) Zabranjeno je stavljanje na tržište i promet olovnog benzina.

Član 37.

(Emisije isparljivih organskih jedinjenja prilikom skladištenja i distribucije goriva)

- (1) Tehničke standarde zaštite zraka od emisije isparljivih organskih jedinjenja koje nastaju skladištenjem, pretakanjem i distribucijom goriva propisuje Federalno ministarstvo u saradnji sa Federalnim ministarstvom energije, rudarstva i industrije.
- (2) Propisom iz stava (1) ovog člana utvrđuju se tehnički standardi za uređaje za skladištenje i pretakanje goriva na terminalima i benzinskim stanicama, kao i za cisterne koje se koriste za prijevoz goriva od jednog terminala do drugog ili od terminala do benzinske stanice te rokovi za njihovo postizanje.

Član 38.

(Emisije isparljivih organskih jedinjenja prilikom korištenja rastvarača)

- (1) Pravno lice i operater koji u svom proizvodnom procesu koristi organske rastvarače dužan je da primjenjuje mjere u cilju smanjenja vrijednosti emisije isparljivih organskih jedinjenja ispod propisanih vrijednosti.
- (2) Federalno ministarstvo donosi propis kojim se uređuje:
- a) postupak za sprječavanje ili smanjivanje direktnih ili indirektnih posljedica emisija isparljivih organskih jedinjenja na okoliš, a posebno emisija u zrak,
 - b) granične vrijednosti emisija isparljivih organskih jedinjenja iz postrojenja i aktivnosti koje koriste organske rastvarače,
 - c) zahtjevi za postrojenja koja ta jedinjenja koriste,

- d) šeme za smanjenje emisija isparljivih organskih jedinjenja.
- (3) Šema za smanjenje emisija isparljivih organskih jedinjenja je propisani alternativni način smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja.

Član 39.
(Emisije iz kućnih ložišta)

- (1) Emisija iz kućnih ložišta i kvalitet goriva za ovu namjenu, reguliše se u skladu sa standardima usvojenim od strane Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine (BAS), a u zavisnosti od namjene i kapaciteta.
- (2) Standardi po kojima se koriste i instaliraju peći i kotlovi za kućna ložišta su:
- a) peći koje se nalaze u prostorijama koje se griju,
 - i. BAS EN 14785 - Grijalice za zagrijavanje prostora na čvrsto gorivo – Zahtjevi metode ispitivanja (kamini za grijanje na pelet snage do 50 kW),
 - ii. BAS EN 12815 Peći na čvrsto gorivo — Zahtjevi i metode ispitivanja (peći naručno loženje, primarna namjena kuhanje, sekundarno grijanje),
 - b) kotlovi koji se nalaze u zasebnim kotlovnicama,
 - i. BAS EN 303-5 - Toplovodni kotlovi — Dio 5, Toplovodni kotlovi za čvrsta goriva, ručno i automatski punjeni, nazivne toplotne snage do 500 kW -
 - 1. Terminologija, posebni zahtjevi, ispitivanje i označavanje (kotao koji se montira u kotlovnici).
- (3) Goriva koja se koriste u ovoj vrsti ložišta moraju da imaju sljedeće karakteristike:
- a) pelet koji se stavlja u promet na području Federacije BiH mora da ima minimalno klasu kvaliteta A2, ili klasu ekvivalentnu klasi A2,
 - b) ugalj koji se stavlja u promet i/ili upotrebu na području Federacije BiH mora da ima ukupni sadržaj gorivog sumpora ispod 1% i toplotnu moć veću od 12.000 kJ/kg,
 - c) ogrjevno drvo koje se stavlja u promet i/ili upotrebu mora da ima manje od 25% vlage.
- (4) Zabranjeno je stavljanje u promet peći i kotlova koji ne zadovoljavaju zahtjeve iz stava (2) ovog člana.

(5) Ostala goriva, čiji kvalitet nije definisan ovim Zakonom, moraju biti u skladu sa tipskim odobrenjem proizvođača peći, kamina ili kotla za koje se gorivo koristi.

(6) Kontrolu kućnih ložišta definišu kantoni svojim propisima.

Član 40. (Boje i lakovi)

- (1) U cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja iz boja i lakova propisuju se maksimalno dozvoljeni sadržaj pojedinih isparljivih organskih jedinjenja u bojama i lakovima.
- (2) Maksimalno dozvoljeni sadržaj isparljivih organskih jedinjenja u bojama i lakovima utvrđuje se propisima kojima se uređuje oblast hemikalija u Federaciji BiH.

Član 41. (Pokretni izvori zagađivanja)

- (1) Pokretni izvori zagađivanja mogu se koristiti i stavljati u promet ako zagađujuće materije u izduvnim gasovima iz tih izvora ne prelaze granične vrijednosti emisije utvrđene tehničkim propisima.
- (2) Emisije iz pokretnih izvora zagađivanja kontrolišu se prilikom redovnog, vanrednog i kontrolnog tehničkog pregleda, u skladu sa odgovarajućim tehničkim propisom i zakonom kojim se uređuje bezbjednost saobraćaja.

Član 42. (Usklađivanje sa maksimalnim nacionalnim emisijama nakon njihovog utvrđivanja za pojedine zagađujuće materije)

- (1) Na nivou Bosne i Hercegovine u skladu sa međunarodnim ugovorima utvrđuju se maksimalne nacionalne emisije za acidifikujuće i eutrofikujuće zagađujuće materije i prekursore ozona, i to za sumpor-dioksid (SO₂), azotne okside (NO_x), isparljiva organska jedinjenja i amonijak (NH₃), u cilju unaprjeđenja i zaštite okoliša i zdravlja ljudi od štetnog djelovanja acidifikacije, eutrofikacije i prizemnog ozona, a radi postizanja dugoročnih ciljeva koji podrazumijevaju održavanje kritičnih nivoa i zaštitu stanovništva.
- (2) Radi praćenja emisija iz stava (1) ovog člana s područja Federacije BiH uspostavlja se Inventar emisija i projekcije emisija.

- (3) Federalni hidrometeorološki zavod vodi Inventar emisija i projekcije emisija iz stava (2) ovog člana za područje Federacije BiH.
- (4) Federalno ministarstvo propisuje metodologiju za izradu Inventara emisija i projekcije emisija i način prikupljanja podataka.

Član 43. (Emisije stakleničkih gasova)

- (1) Staklenički gasovi su: ugljen-dioksid (CO₂), metan (CH₄), azotsuboksid (N₂O), fluorougljovodonici (HFCs), perfluorougljenici (PFCs) i sumporheksafluorid (SF₆).
- (2) Sprječavanje i smanjenje zagađivanja zraka koje utječe na promjenu klime provodi se:
 - a) primjenom mjera za smanjenje emisija stakleničkih gasova,
 - b) praćenjem emisija stakleničkih gasova iz izvora i praćenjem odstranjenih količina ovih gasova putem ponora.
- (3) Mjere iz stava (2) tačka a) ovog člana realizuju se:
 - a) razvojem i korištenjem čistih tehnologija kojima se spječava ili smanjuje emisija stakleničkih gasova,
 - b) podsticanjem korištenja obnovljivih izvora energije,
 - c) podsticanjem okolinski prihvatljivijeg transporta,
 - d) podsticanjem energijske efikasnosti,
 - e) aktivnostima kojima se povećava odstranjivanje stakleničkih gasova iz atmosfere.
- (4) Mjere iz stava (2) tačka a) ovog člana mogu se provoditi u okviru mehanizma čistog razvoja i ublažavanja klimatskih promjena definisanih Odlukom Vijeća ministara o osnivanju ovlaštenog organa za provođenje projekata Mehanizma čistog razvoja Kyoto protokola Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o promjeni klime („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 102/10 i 45/15) i provedbenim aktima na nivou Federacije BiH.

Član 44. (Mehanizam monitoringa i izvještavanja o emisijama stakleničkih gasova)

- (1) U cilju međunarodnog izvještavanja Bosne i Hercegovine, po osnovu članstva u međunarodnim ugovorima, vode se podaci o emisijama i odstranjenim količinama stakleničkih gasova iz člana 67. stav (2) tačka c) ovog Zakona što čini Inventar emisije stakleničkih gasova.

- (2) Federalni hidrometeorološki zavod vodi Inventar emisija stakleničkih gasova sa područja Federacije BiH po osnovu podataka o emisijama i odstranjenim količinama stakleničkih gasova.
- (3) Ministarstva i drugi federalni organi uprave nadležni za poslove zaštite okoliša, energetike, privrede, poljoprivrede, šumarstva, voda, službene statistike te javna preduzeća iz navedenih oblasti koji prikupljaju ili posjeduju podatke o djelatnostima po sektorima kojim se ispuštaju ili uklanjaju staklenički gasovi potrebni za vođenje Inventara emisije stakleničkih gasova, kao i za potrebe izvještavanja iz člana 69. ovog Zakona, moraju te podatke dostaviti Federalnom hidrometeorološkom zavodu.
- (4) Podaci iz stava (3) ovog člana dostavljaju se bez naknade do kraja decembra tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.
- (5) Subjekti iz stava (3) ovog člana dužni su da posebnim aktom imenuju lica koja će obavljati poslove u vezi sa dostavljanjem i provjerom podataka o djelatnostima kojim se ispuštaju ili uklanjaju staklenički gasovi.
- (6) Federalno ministarstvo propisuje metodologiju vođenja Inventara emisije stakleničkih gasova i način prikupljanja podataka.
- (7) Podaci iz stava (4) ovog člana su javni.

Član 45.

(Obaveza operatera izvora stakleničkih gasova)

Federalno ministarstvo provedbenim propisom definiše operatere koji podliježu obavezi monitoringa i/ili izvještavanja o emisijama stakleničkih gasova, metodologiju monitoringa, verifikacije i izvještavanja o emisijama stakleničkih gasova, kao i obim i način dostave podataka za izvještavanje.

Član 46.

(Supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance)

- (1) Uslovi i način postepenog smanjivanja potrošnje supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci u Bosni i Hercegovini i njihovo postepeno isključivanje iz upotrebe, uz definisanje uslova za uvoz, izvoz i stavljanje u promet tih supstanci i proizvoda koji ih koriste, propisani su aktom Vijeća ministara BiH koji uređuje način provođenja međunarodnog ugovora u oblasti zaštite ozonskog omotača.
- (2) Federalno ministarstvo propisuje postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskim supstancama, kao i novim kontrolisanim supstancama, postupanje sa proizvodima koji sadrže ili su pomoću tih

supstanci proizvedeni, način provjere ispuštanja i kontrole emisija ovih supstanci, postupanje sa tim supstancama nakon prestanka upotrebe proizvoda i opreme koji ih sadrže, način njihovog prikupljanja, obnavljanja, obrade i trajnog odlaganja, način označavanja proizvoda koji sadrži ove supstance i vođenje njegovog registra, detaljne uslove koje moraju ispuniti pravna lica i preduzetnici koji obavljaju djelatnost ugradnje, održavanja i/ili servisiranja proizvoda i opreme i postupak izdavanja prethodne saglasnosti u proceduri izdavanja dozvole za uvoz/izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci, te naknade za stavljanje na tržište supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci.

Član 47.

(Rukovanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i/ili zamjenskim supstancama)

- (1) Za obavljanje djelatnosti ugradnje, održavanja i/ili servisiranja proizvoda i opreme koja sadrži supstance koje oštećuju ozonski omotač ili zamjenske supstance, kontrole ispuštanja i emisije, te obnavljanja ovih supstanci pribavlja se dozvola od Federalnog ministarstva.
- (2) Dozvola iz stava (1) ovog člana izdaje se pravnom licu ili obrtniku koji ispunjava sljedeće uslove:
 - a) da je registrovano za obavljanje djelatnosti iz stava (1) ovog člana,
 - b) da zapošljava najmanje jedno stručno osposobljeno lice na način propisan članom 48. ovog Zakona koje rukuje supstancama koje oštećuju ozonski omotač i/ili zamjenskim supstancama, te
 - c) da posjeduje opremu za obavljanje djelatnosti za koje se izdaje dozvola.
- (3) Federalno ministarstvo može zahtijevati i dodatne podatke, informacije ili dokumentaciju za izdavanje dozvole kao potvrdu o ispunjavanju uslova iz stava (2) ovog člana.
- (4) Dozvola se izdaje na period od pet godina i može obuhvatati jednu ili više djelatnosti iz stava (1) ovog člana.
- (5) Ako pravno lice ili obrtnik ima jednu ili više organizacionih jedinica (poslovnih jedinica ili izdvojenih poslovnih prostora), dozvola iz stava (1) ovog člana se odnosi i na svaku organizacionu jedinicu za koju se utvrdi da ispunjava uslove iz stava (2) ovog člana.
- (6) Federalno ministarstvo objavljuje na svojoj internet-stranici spisak pravnih lica i obrtnika kojima je izdata dozvola sa identifikovanim djelatnostima za koje se izdaje dozvola.

Član 48.

(Stručno osposobljavanje za rukovanje supstancama koje oštećuju ozonski omotač i/ili zamjenskim supstancama)

- (1) Stručno osposobljavanje za rukovanje supstancama koje oštećuju ozonski omotač i/ili zamjenskim supstancama vrše javne visokoškolske ustanove koje moraju imati na raspolaganju sljedeće:
 - a) odgovarajući prostor za izvođenje teorijske nastave,
 - b) tehničku opremu i nastavna sredstva za izvođenje teorijske i praktične nastave, i
 - c) kvalifikovane stručne predavače odgovarajuće stručne spreme i obrazovnog stepena potrebnog za izvođenje nastave.
- (2) Stručno osposobljavanje mogu da vrše naučnoistraživački i istraživačko-razvojni instituti ako ispunjavaju uslove iz stava (1) ovog člana.
- (3) Institucije iz st. (1) i (2) ovog člana moraju pribaviti odobrenje Federalnog ministarstva za obavljanje stručnog osposobljavanja.
- (4) Odobrenje iz stava (3) ovog člana je upravni akt i izdaje se na period od pet godina.
- (5) Federalno ministarstvo propisuje detaljnije uslove koje moraju ispunjavati ustanove koje vrše stručno osposobljavanje, te način i postupak stručnog osposobljavanja, provjere znanja i izdavanja uvjerenja o stručnoj osposobljenosti.

**Član 49.
(Zabrane)**

Na teritoriji Federacije BiH zabranjuje se:

- a) proizvodnja supstanci koje oštećuju ozonski omotač,
- b) stavljanje u promet supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci bez pribavljene dozvole o uvozu,
- c) stavljanje u promet na malo supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci, odnosno zabrana prodaje kupcima koji nemaju pribavljenu dozvolu iz člana 47. ovog Zakona,
- d) stavljanje u promet novih proizvoda i opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač,
- e) ispuštanje supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci u okoliš,
- f) punjenje proizvoda i opreme koji sadrže zamjenske supstance supstancama koje oštećuju ozonski omotač,
- g) ispiranje supstancama koje oštećuju ozonski omotač,

- h) stavljanje u promet supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci u rezervoarima/cilindrima za jednokratnu upotrebu,
- i) stavljanje u promet korištenih proizvoda i opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač.

Član 50.
(Postojane organske zagađujuće materije)

- (1) Podaci o nenamjerno ispuštenim postojanim organskim zagađujućim materijama čine Inventar o nenamjerno ispuštenim dugotrajnim organskim zagađujućim materijama koji vodi Federalni hidrometeorološki zavod.
- (2) Podaci iz stava (1) ovog člana su javni.
- (3) Federalno ministarstvo propisuje izvore i metodologiju izrade Inventara iz stava (1) ovog člana.

Član 51.
(Mjere prevencije i sanacije)

- (1) Postrojenje se projektuje, gradi i/ili proizvodi, oprema, koristi i održava tako da ne ispušta zagađujuće materije u zrak u količini većoj od graničnih vrijednosti emisije, izuzev u slučajevima iz člana 33. stav (2) ovog Zakona.
- (2) Ako dođe do kvara uređaja kojima se obezbjeđuje provođenje propisanih mjera zaštite ili do poremećaja tehnološkog procesa, uslijed čega dolazi do prekoračenja graničnih vrijednosti emisije, operater je dužan da kvar ili poremećaj otkloni, odnosno prilagodi rad nastaloj situaciji ili da obustavi tehnološki proces kako bi se emisija svela na dozvoljene granice u najkraćem roku.
- (3) U slučaju prekoračenja graničnih vrijednosti nivoa zagađujućih materija u zraku operater je dužan, kada to uoči ili po nalogu nadležnog inspektora, odmah da preduzme tehničko-tehnološke mjere ili da obustavi tehnološki proces kako bi se koncentracije zagađujućih materija svele na propisane granične vrijednosti.
- (4) Operater stacionarnog izvora zagađivanja, kod koga se u procesu obavljanja djelatnosti mogu emitovati gasovi neprijatnog mirisa, dužan je da primjenjuje mjere koje će dovesti do redukcije mirisa iako je

koncentracija emitovanih materija u otpadnom gasu ispod granične vrijednosti emisije.

Član 52.

(Monitoring emisija i obaveze operatera)

- (1) Operater, čija emisija u zrak iz stacionarnog izvora podliježe ograničenju, a prema propisima iz čl. 33. i 34. ovog Zakona obaveznik kontinuiranog monitoringa emisija u zrak, dužan je da:
 - a) u okviru postupka ishođenja okolinske dozvole dostavi podatke o stacionarnom izvoru prema Federalnom ministarstvu,
 - b) obezbijedi redovni monitoring emisije putem kontinuiranih mjerenja emisije, za određene zagađujuće materije i/ili izvore zagađivanja, samostalno odnosno putem automatskih uređaja za kontinuirano mjerenje,
 - c) obezbijedi redovno održavanje i kontrolu mjernih uređaja,
 - d) vodi evidenciju o obavljenim mjerenjima sa podacima o mjernim mjestima i rezultatima mjerenja, te da dostavlja podatke u formi propisanog izvještaja Federalnom ministarstvu,
 - e) vodi evidenciju o vrsti, količini i kvalitetu sirovina, kao i otpada kod procesa koji uključuju spaljivanje otpada,
 - f) vodi evidenciju o radu uređaja za sprječavanje ili smanjivanje emisije zagađujućih materija, kao i mjernih uređaja za mjerenje emisije,
 - g) obavještava Federalno ministarstvo o svakoj njegovoj promjeni, (rekonstrukciji, početku rada novog izvora ili zatvaranju izvora emisije).

- (2) Operater, čija emisija u zrak iz stacionarnog izvora podliježe ograničenju, a prema propisima iz čl. 33. i 34. ovog Zakona obaveznik periodičnog monitoringa emisija u zrak, dužan je da:
 - a) u okviru postupka ishođenja okolinske dozvole ili odgovarajuće dozvole za građenje dostavi podatke o stacionarnom izvoru zagađivanja nadležnim organima koji izdaju dozvolu,
 - b) obezbijedi redovan monitoring emisije, periodičnim mjerenjima emisije, putem pravnog lica koje posjeduje dozvolu iz člana 55. ovog Zakona,
 - c) vodi evidenciju o obavljenim mjerenjima sa podacima o mjernim mjestima, rezultatima, učestalosti mjerenja i dostavlja podatke u formi propisanog izvještaja nadležnim organima,
 - d) vodi evidenciju o vrsti, količini i kvalitetu sirovina, kao i otpada kod procesa koji uključuju spaljivanje otpada,
 - e) vodi evidenciju o radu uređaja za sprječavanje ili smanjivanje emisija zagađujućih materija,
 - f) obavještava Federalno ili kantonalno ministarstvo za okoliš o svakoj njegovoj promijeni (rekonstrukciji, početku rada novog izvora ili zatvaranju izvora emisije),
 - g) podatke iz tačke c) dostavi i pripadajućem kantonalnom ministarstvu ako je obaveznik ishođenja okolinske dozvole od strane Federalnog ministarstva.

- (3) Izvještaj o obavljenim mjerenjima iz stava (1) tačka d) i stav (2) tačka c) ovog člana dostavlja se i u skladu sa propisom definisanim članom 32. stav (4.) ovog Zakona.
- (4) Operater je dužan da o svom trošku provede mjere za smanjenje emisija zagađujućih materija.

Član 53. **(Registar emisija na nivou kantona)**

- (1) Nadležno tijelo na nivou kantona, na osnovu podataka iz člana 52. ovog Zakona, vodi bazu podataka o stacionarnim izvorima emisija u zrak na teritoriji svog kantona, sa podacima o prostornom smještaju i kapacitetima izvora zagađivanja, kao i svim promjenama i rekonstrukcijama.
- (2) Baza podataka iz stava (1) može uključivati i niže pragove emisija u zrak od onih koji su zahtijevani propisom koji se odnosi na registar postrojenja i zagađivanja.
- (3) Baza podataka iz stava (1) sastavni je dio kantonalnog registra emisija.
- (4) Registar emisija vodi se po djelatnostima, te uključuje emisije svih izvora emisija u zrak, minimalno za sljedeće materije: sumpordioksid, nitrookside, ugljendioksid, ugljenmonoksid, amonijak, nitrozookside, metan, nemetanske ugljenvodonike, benzen i čvrste čestice iznad deset mikrometara (PM₁₀).
- (5) Podaci iz baze podataka o stacionarnim izvorima emisija iz stava (1) ovog člana, koji su po pragovima emisija relevantni za registar postrojenja i zagađivanja, dostavljaju se u registar postrojenja i zagađivanja na federalnom nivou, u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/21).
- (6) Nadležno Federalno ministarstvo do kraja prvog kvartala godine, za prethodnu godinu, obavještava kantonalna ministarstva o vrstama zagađujućih materija i bilansu emisija za obaveznike koji pripadaju određenom kantonu, a emisije u zrak prate kontinuiranim monitoringom.

POGLAVLJE V - POSLOVI MJERENJA

Član 54. **(Način vršenja mjerenja)**

- (1) Nadležni organ Federacije BiH, kantona, općine i pravna lica koja vrše monitoring kvaliteta zraka dužna su da mjerenje kvaliteta zraka obavljaju u skladu sa propisom iz člana 13. ovog Zakona.
- (2) Pravna lica koja vrše mjerenje emisije iz stacionarnih izvora dužna su da mjerenje emisije obavljaju u skladu s propisima iz čl. 33. i 34. ovog Zakona.

Član 55.
(Dozvola za pravna lica)

- (1) Pravna lica iz člana 54. stav (2) ovog Zakona mogu vršiti mjerenje nakon pribavljanja dozvole Federalnog ministarstva.
- (2) Federalno ministarstvo propisuje detaljnije uslove za izdavanje i oduzimanje dozvole iz stava (1) ovog člana.
- (3) Dozvole za mjerenje emisije oduzet će se ako pravno lice prestane da ispunjava propisane uslove i ako se utvrdi da pravno lice ove poslove ne obavlja u skladu sa izdatim dozvolama i propisima iz čl. 33. i 34. ovog Zakona.

Član 56.
(Dozvola za operatere)

- (1) Operater stacionarnog izvora zagađivanja, koji vrši mjerenje emisija na vlastitom izvoru, mjerenja mora vršiti u skladu sa propisom iz čl. 33. i 34. ovog Zakona.
- (2) Operater iz stava (1) ovog člana može dobiti dozvolu Federalnog ministarstva ako u okviru svoje registrovane djelatnosti samostalno obavlja poslove mjerenja emisije zagađujućih materija, pod uslovom da je stručno i tehnički osposobljen prema zahtjevima standarda BAS ISO/IEC17025.
- (3) Izuzetno od stava (2) ovog člana operateri koji su u obavezi vršenja kontinuiranog monitoringa emisija ne podliježu izdavanju dozvole i dužni su provoditi mjerenja u skladu sa BAS EN 14181 i propisima iz čl. 33. i 34. ovog Zakona.

- (4) Federalno ministarstvo propisuje detaljnije uslove za izdavanje i oduzimanje dozvole iz stava (2) ovog člana.

Član 57.
(Oduzimanje dozvole)

- (1) Federalno ministarstvo na osnovu inicijative inspektora, a nakon utvrđivanja osnovanosti sumnje, može oduzeti dozvolu iz čl. 55. i 56. ovog Zakona.
- (2) Sumnju na nepravilnosti, prema inspekciji, mogu izraziti i druge institucije koje imaju uvid u provedene procedure i izvještaje o monitoringu.

Član 58.
(Revizija izdanih dozvola)

- (1) Revizija izdanih dozvola vrši se najmanje jednom godišnje ili na zahtjev ovlaštenog pravnog lica, odnosno operatera.
- (2) Federalno ministarstvo jednom godišnje u „Službenim novinama Federacije BiH” objavljuje spisak pravnih lica iz člana 54. kojima je izdata dozvola iz člana 55. ovog Zakona.

Član 59.
(Referentni laboratorij za kvalitet zraka)

- (1) Djelatnost osiguranja kvaliteta mjerenja i podataka kvaliteta zraka obavlja referentni laboratorij.
- (2) Referentni laboratorij iz stava (1) ovoga člana obavlja sljedeće poslove:
- a) sarađuje sa drugim referentnim laboratorijima za praćenje kvaliteta zraka,
 - b) učestvuje na ispitivanjima sposobnosti međulaboratorijskim poređenjima s drugim referentnim laboratorijima drugih država,
 - c) provjerava da li se mjerenja kvaliteta zraka provode u skladu sa posebnim propisom,
 - d) razvija, ažurira i upravlja sistemom kvaliteta,
 - e) osigurava da su prikupljeni podaci u sistemu monitoriga kvaliteta zraka usporedivi i kvalitetni,

- f) pruža naučno-stručnu i tehničku pomoć iz područja praćenja kvaliteta zraka na zahtjev Federalnog ministarstva i drugih organa nadležnih organa,
- g) prati, proučava i unapređuje stanje u području praćenja kvaliteta zraka,
- h) daje ocjene i mišljenja za metode, postupke i programe praćenja kvaliteta zraka iz djelokruga referentnog laboratorija.

(3) Referentni laboratorij izdaje potvrdu o osiguranju kvaliteta mjerenja i podataka kvaliteta zraka za sva mjerna mjesta koja su uvezana u Federalnu mrežu monitoringa kvaliteta zraka.

(4) Poslove referentnog laboratorija obavlja Federalni hidrometeorološki zavod.

(5) Federalno ministarstvo propisuje detaljnije način obavljanja poslova referentnog laboratorija za kvalitet zraka.

POGLAVLJE VI – INFORMISANJE, OBAVJEŠTAVANJE I IZVJEŠTAVANJE

Član 60.

(Informisanje organa i javnosti)

Nadležni organi dužni su da informišu druge organe i organizacije i javnost o sljedećem:

- a) kvalitetu zraka,
- b) planovima kvaliteta zraka i odlaganja na određeno vrijeme postizanja granične vrijednosti za azot-dioksid, benzen i suspendovane čestice,
- c) planovima za dostizanje ciljnih vrijednosti u zonama i aglomeracijama u kojima je došlo do prekoračenja ciljnih vrijednosti,
- d) izvještajima o emisijama zagađujućih materija koje su obuhvaćene ovim Zakonom.

Član 61.

(Obavještavanje u slučaju prekoračenja koncentracije zagađujućih materija)

U slučaju da se prekorači koncentracija zagađujućih materija o kojoj se obavještava javnost ili koncentracija pojedine zagađujuće materije opasne po zdravlje ljudi, nadležni kantonalni organi i institucije vrše obavještavanje javnosti putem radija, televizije, dnevnih novina, interneta i/ili na drugi pogodan način.

Član 62.
(Sadržaj informisanja i obavještanja o kvalitetu zraka)

- (1) Informisanje o kvalitetu zraka iz člana 60. ovog Zakona obavezno sadrži:
- a) ažurirane podatke o koncentracijama svih mjerenih zagađujućih materija u zraku koje su obuhvaćene ovim Zakonom,
 - b) poređenje izmjerenih koncentracija sa graničnim vrijednostima kvaliteta zraka.
- (2) U slučaju prekoračenja koncentracije opasne po zdravlje ljudi i koncentracije o kojoj se obavještava javnost iz člana 61. ovog Zakona, nadležni organ obavještava javnost o:
- a) lokaciji ili području prekoračenja,
 - b) vrsti koncentracije koja je prekoračena (koncentracija o kojoj se izvještava javnost ili koja je opasna po zdravlje ljudi),
 - c) vremenu početka i trajanju prekoračenja,
 - d) najvišoj jednosatnoj koncentraciji, odnosno najvišoj osmosatnoj srednjoj koncentraciji u slučaju prizemnog ozona,
 - e) geografskom području na kojem se očekuje prekoračenje koncentracije o kojoj se izvještava javnost i/ili koja je opasna po zdravlje ljudi,i
 - f) prognozama za naredni period sa očekivanim promjenama zagađenja sa procjenom promjene, podacima za posebno osjetljive grupe stanovništva, mogućim efektima po zdravlje i preporučenom ponašanju (podaci o posebno osjetljivim grupama, opis mogućih simptoma, preduzimanje preporučenih mjera, nove informacije o toku događaja) i podacima o preventivnim mjerama za smanjenje zagađenja.

Član 63.
(Rokovi)

- (1) Nadležni organ izvještava javnost o:
- a) kvalitetu zraka, u obliku godišnjeg izvještaja o stanju kvaliteta zraka, do 31. jula tekuće godine za prethodnu godinu,
 - b) planovima kvaliteta zraka i odgađanja na određeno vrijeme postizanja ciljne vrijedosti za azot-dioksid, benzen i suspendovane čestice PM₁₀ u roku od osam dana od dana usvajanja,
 - c) planovima za dostizanje ciljnih vrijednosti u zonama i aglomeracijama u kojima je došlo do prekoračenja ciljnih vrijednosti, u roku od osam dana od dana usvajanja.
- (2) Godišnji izvještaj o stanju kvaliteta zraka u Federaciji BiH priprema i objavljuje Federalni hidrometeorološki zavod.

- (3) Federalni hidrometeorološki zavod jednom mjesečno objavljuje izvještaje o stanju kvaliteta zraka, a na osnovu podataka iz kantonalnih i lokalnih mreža.

POGLAVLJE VII - FINANSIRANJE ZAŠTITE I POBOLJŠANJA KVALITETA ZRAKA

Član 64. (Izvori finansiranja)

Sredstva za finansiranje zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka obezbjeđuju se u Budžetu Federacije BiH, budžetu kantona, budžetu jedinica lokalne samouprave, iz namjenskih sredstava Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH i iz kantonalnog fonda za zaštitu okoliša, ondje gdje je uspostavljen te međunarodnih izvora.

Član 65. (Korištenje sredstava)

Sredstva iz člana 64. ovog Zakona koriste se za:

- a) ocjenjivanje kvaliteta zraka i razvrstavanje zona i aglomeracija prema kategorijama kvaliteta zraka,
- b) uspostavljanje, održavanje, funkcionisanje i razvoj Federalne mreže, kantonalne i lokalne mreže za praćenje kvaliteta zraka,
- c) realizaciju programa praćenja kvaliteta zraka u Federalnoj mreži,
- d) mjerenja posebne namjene,
- e) izradu i provođenje strateškog dokumenta,
- f) realizaciju planova kvaliteta zraka i kratkoročnih akcionih planova,
- g) provođenje mjera za smanjenje negativnih utjecaja klimatskih promjena i mjera za zaštitu ozonskog omotača,
- h) uspostavljanje i održavanje inventara emisije gasova i informacionog sistema kvaliteta zraka,
- i) izvršavanje obaveza preuzetih međunarodnim ugovorima,
- j) finansiranje i/ili sufinansiranje drugih projekata, programa i mjera u cilju zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka,
- k) vođenje kantonalnog registra izvora zagađivanja zraka,
- l) vođenje Registra stacionarnih izvora i Registra emisija,
- m) sufinansiranje preventivnih i interventnih mjera u vanrednim okolnostima zagađenja zraka.

Član 66. (Ekonomski poticaji)

Za ulaganja u uređaje za prečišćavanje, postrojenja koja primjenjuju tehnologiju, sirovine i proizvodne postupke manje nepovoljnog utjecaja na kvalitet zraka nego

drugi srodni proizvodni postupci i tehnologije, te korištenje obnovljivih izvora energije, mogu biti propisane finansijske olakšice prema posebnim propisima.

POGLAVLJE VIII - INFORMACIONI SISTEM

Član 67.

(Sadržaj informacionog sistema kvaliteta zraka)

- (1) Informacioni sistem kvaliteta zraka sastavni je dio jedinstvenog informacionog sistema zaštite okoliša definisan odredbama Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj:15/21) .
- (2) Informacioni sistem kvaliteta zraka sadrži:
 - a) podatke Federalne mreže, kantonalne mreže i lokalnih mreža za praćenje kvaliteta zraka te podatke koji su dobiveni mjerenjem od strane operatera,
 - b) podatke o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskim supstancama,
 - c) podatke iz inventara emisije stakleničkih gasova i odstranjenih količina ovih gasova putem ponora,
 - d) podatke iz inventara nenamjerno ispuštenih postojećih organskih zagađujućih supstanci,
 - e) podatke iz inventara zagađujućih materija,
 - f) mjere i planove za zaštitu i poboljšanje kvaliteta zraka,
 - g) mjere i planove za ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promjenama,
 - h) mjere i planove za zaštitu ozonskog omotača,
 - i) podatke o prekoračenju koncentracija zagađujućih materija opasnih po zdravlje ljudi i mjere zaštite zdravlja ljudi i okoliša u takvim slučajevima,
 - j) podatke o ovlaštenim pravnim licima koja obavljaju poslove monitoringa kvaliteta zraka i mjerenja nivoa zagađujućih materija i emisije,
 - k) podatke iz registra izvora zagađivanja zraka,
 - l) podatke o izvršenom inspekcijskom nadzoru i izrečenim mjerama,
 - m) druge podatke od značaja za kvalitet zraka.
- (3) Za uspostavu i funkcionisanje informacionog sistema kvaliteta zraka u Federaciji BiH nadležno je Federalno ministarstvo u saradnji sa Fondom za zaštitu okoliša Federacije BiH i Federalnim hidrometeorološkim zavodom.
- (4) Kantonalni organi, organi lokalne samouprave, operateri i ovlaštena pravna lica dužni su da blagovremeno i bez naknade dostavljaju podatke iz svoje nadležnosti, kao i druge podatke koji su potrebni za vođenje informacionog sistema o kvalitetu zraka u cilju izrade planova i izvještaja, u skladu sa ovim Zakonom.

- (5) Za vođenje informacionog sistema koji se odnosi na aktivnosti iz stava (2) tač. a), c) i e) zadužen je Federalni hidrometeorološki zavod.
- (6) Federalni hidrometeorološki zavod dužan je da na zahtjev kantona i jedinica lokalne samouprave iz stava (4) ovog člana ustupi prikupljene podatke bez naknade.
- (7) Federalni hidrometeorološki zavod prikuplja i unosi podatke u informacioni sistem kvaliteta zraka u skladu sa ovim Zakonom.
- (8) Za vođenje informacionog sistema koji se odnosi na aktivnosti iz stava (2) tačka b) ovog člana Federalno ministarstvo u saradnji sa Fondom za zaštitu okoliša Federacije BiH vodi evidenciju o ostvarenom uvozu/izvozu supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci od strane uvoznika/izvoznika sa područja Federacije BiH, te radi na uspostavi i razvoju registra proizvoda i opreme na području Federacije BiH koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance.
- (9) Vlasnik proizvoda i opreme na području Federacije BiH koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance dužan je dostaviti podatke potrebne za vođenje registra definisane propisom po osnovu člana 46. stav (2).
- (10) Registar proizvoda i opreme na području Federacije BiH dostupan je kantonalnim ministarstvima i nadležnoj inspekciji.

Član 68.

(Razmjena informacija i podataka iz informacionog sistema)

- (1) Podaci iz informacionog sistema kvaliteta zraka se koriste za razmjenu informacija o mjernim mjestima u Federalnoj, kantonalnoj i općinskoj mreži, tehnikama mjerenja, kao i za razmjenu podataka dobivenih praćenjem kvaliteta zraka u Federalnoj, kantonalnoj i općinskoj mreži i podataka o emisijama iz izvora zagađivanja zraka za potrebe izvještavanja u skladu sa preuzetim međunarodnim obavezama.
- (2) Način razmjene informacija iz stava (1) ovog člana propisuje Federalno ministarstvo posebnim propisom.

Član 69.

(Uloga Federalnog hidrometeorološkog zavoda)

- (1) Federalni hidrometeorološki zavod je referentni centar Federacije BiH za kvalitet zraka, emisije u zrak, te ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promjenama.

- (2) U cilju izvještavanja po osnovu međunarodnih obaveza, Federalni hidrometeorološki zavod učestvuje u razmjeni podataka o kvalitetu zraka i emisijama uz prethodnu saglasnost Federalnog ministarstva.

POGLAVLJE IX - NADZOR

Član 70. (Upravni nadzor)

Upravni nadzor nad provođenjem i primjenom ovog Zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje vrši Federalno ministarstvo.

Član 71. (Inspekcijski nadzor)

- (1) Inspekcijski nadzor nad poštivanjem ovog Zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje vrši Federalna uprava za inspekcijske poslove putem nadležne inspekcije, nadležna kantonalna inspekcija zaštite okoliša i nadležna općinska inspekcija za okoliš, urbanizam i gradnju, svako u okviru svoje nadležnosti (u daljnjem tekstu: nadležni inspektor).
- (2) Na inspekcijski nadzor koji se provodi na osnovu ovog Zakona na odgovarajući način se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje zaštita okoliša, ako ovim Zakonom nije propisano drugačije.
- (3) Inspekcijski nadzor nad poštivanjem uslova iz okolinskih dozvola vrši nadležna inspekcija na nivou vlasti organa koji je donio dozvolu. Za emisije iz stacionarnih izvora ispod pragova za okolinske dozvole nadležna je kantonalna okolišna inspekcija, odnosno inspekcija koja se definiše kantonalnim propisom u zavisnosti da li se radi o kontroli mjera u toku izgradnje, rada, održavanja i prestanka rada pogona i postrojenja.
- (4) Inspekcijski nadzor nad provođenjem ovog Zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje kojima se propisuje granične vrijednosti sadržaja ili kvaliteta proizvoda, način utvrđivanja kvaliteta proizvoda, dokazivanje usaglašenosti, te stavljanje proizvoda na tržište, provodi tržišni inspektor.
- (5) Inspekcijski nadzor nad provođenjem odredbi iz člana 39. st. (2), (3) i (4) ovog Zakona vrši nadležna tržišna inspekcija.

Član 72.
(Prava i dužnosti inspektora)

U vršenju poslova inspekcijskog nadzora inspektor utvrđuje:

- a) da li je izvor zagađivanja zraka projektovan, izgrađen, opremljen, korišten i održavan tako da emisija bude u propisanim granicama,
- b) da li su u slučaju prekoračenja graničnih vrijednosti emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u zraku preduzete propisane, odnosno naložene mjere,
- c) da li je operater pribavio dozvolu za rad stacionarnog izvora zagađivanja prije početka rada,
- d) da li se rad stacionarnog izvora zagađivanja ili druga aktivnost obavlja suprotno propisanoj zabrani,
- e) da li je operater obezbjedio propisana mjerenja emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u zraku i da li vodi evidenciju o izvršenim mjerenjima,
- f) da li operater vodi evidenciju o vrsti i kvalitetu sirovina i goriva,
- g) da li operater vodi evidenciju o radu uređaja za sprječavanje ili smanjivanje emisije zagađujućih materija i mjernih uređaja za mjerenje emisije i da li su ti uređaji postavljeni i održavani u skladu sa ovim Zakonom,
- h) da li se poslovi mjerenja emisije i praćenja kvaliteta zraka obavljaju na propisani način,
- i) da li se sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskim supstancama i proizvodima koji sadrže te supstance ili su pomoću njih proizvedeni postupa u skladu sa ovim Zakonom,
- j) da li poslove servisiranja i isključivanja iz upotrebe odnosno sakupljanja, obnavljanja i obrade obavljaju lica koja imaju dozvolu, kao i da li ta lica ispunjavaju propisane uslove,
- k) da li je postupljeno u skladu sa nalogom inspektora,
- l) da li se primenjuju i druge propisane mjere za sprječavanje i smanjivanje zagađivanja zraka.

Član 73.
(Ovlaštenja inspektora)

- (1) U vršenju inspekcijskog nadzora inspektor, pored općih ovlaštenja propisanih zakonom kojim se uređuje oblast inspekcija, ima ovlaštenja da subjektu nadzora:
 - a) naredi izvršavanje propisanih obaveza u određenom roku i da privremeno zabrani rad ako se nalog u ostavljenom roku ne izvrši,
 - b) privremeno zabrani rad stacionarnog izvora zagađivanja ili naloži preduzimanje drugih odgovarajućih mjera zaštite dok se emisija i nivoi zagađujućih materija u zraku ne svedu na propisane granične vrijednosti,

- c) naredi pribavljanje rezultata mjerenja emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u zraku i privremeno zabrani rad ako se rezultati mjerenja ne dostave na uvid u ostavljenom roku,
 - d) u toku vršenja inspekcijskog pregleda naredi da se izvrše kontrolna mjerenja emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u zraku preko drugog ovlaštenog pravnog lica, kad operater samostalno ili preko određenog ovlaštenog pravnog lica vrši mjerenja, a rezultati izvršenih mjerenja pružaju osnov za to,
 - e) predloži oduzimanje ovlaštenja za obavljanje poslova mjerenja emisije ako se ti poslovi ne obavljaju u skladu sa zakonom,
 - f) zabrani rad stacionarnog izvora zagađivanja ili drugu aktivnost koja se obavlja suprotno ovom Zakonu,
 - g) naredi otklanjanje drugih utvrđenih nepravilnosti ili izvršenje drugih propisanih obaveza u ostavljenom roku,
 - h) zabrani postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskim supstancama, kao i proizvodima koji sadrže te supstance ili su pomoću njih proizvedeni suprotno ovom Zakonu,
 - i) zabrani poslove servisiranja i isključivanja iz upotrebe, odnosno sakupljanja, obnavljanja i obrade proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač ili zamjenske supstance ako utvrdi da ih obavlja lice koje za to nema dozvolu, odnosno predloži oduzimanje dozvole za obavljanje tih poslova, ako lice prestane da ispunjava propisane uslove.
- (2) O izvršenom inspekcijskom nadzoru inspektor je obavezan sačiniti zapisnik i u njemu navesti činjenično stanje utvrđeno inspekcijskim nadzorom. Jedan primjerak zapisnika se dostavlja subjektu nadzora.
- (3) Ako se u provođenju inspekcijskog nadzora utvrde nedostaci i nepravilnosti u radu, inspektor rješenjem nalaže odgovarajuće upravne mjere u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i preduzima druge radnje za koje je ovlašten u slučaju utvrđivanja prekršaja ili kaznenog dijela.

POGLAVLJE X - KAZNE NE ODREDBE

Član 74. (Novčane kazne)

- (1) Novčanom kaznom od 10.000,00 KM do 100.000,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj pravno lice ako:
- a) prekorači granične vrijednosti emisije zagađujućih materija u zrak (čl. 33. i 34.),
 - b) ne primjenjuje mjere u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja (član 38.),
 - c) projektuje, gradi i/ili proizvodi, oprema, koristi i održava izvore zagađivanja zraka koji ispuštaju zagađujuće materije u zrak u količini većoj od graničnih vrijednosti emisije (član 51.),

- d) ne preduzme tehničko-tehnološke mjere ili ne obustavi tehnološki proces, kako bi se koncentracije zagađujućih materija svele na propisane granične vrijednosti nivoa u skladu sa članom 51. stav (3) ovog Zakona,
 - e) ne primjenjuje mjere koje mogu dovesti do redukcije mirisa, iako je koncentracija emitovanih materija u otpadnom gasu ispod granične vrijednosti emisije (član 51.).
- (2) Novčanom kaznom od 4.000,00 KM do 20.000,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj pravno lice ako:
- a) ne dostavlja podatke o kvalitetu zraka (član 19.),
 - b) stavlja u promet supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance bez pribavljene dozvole za uvoz (član 49.),
 - c) vrši prodaju supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci licima koja nemaju pribavljene dozvole (član 49.),
 - d) stavlja u promet korištene proizvode i opremu koja sadrži supstance koje oštećuju ozonski omotač (član 49.),
 - e) vrši monitoring emisija bez pribavljene dozvole definisane odredbama (član 55.),
 - f) operater ne pribavi dozvolu u skladu sa članom 56. ovog Zakona, te ne postupa po kratkoročnom akcionom/interventnom planu u skladu sa članom 28. stav (3).
- (3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana bit će kažnjeno i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 20.000,00 KM.
- (4) Za prekršaj iz stava (2) ovog člana bit će kažnjeno i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 10.000,00 KM.

Član 75. (Zaštitne mjere)

Za prekršaje iz člana 74. ovog Zakona mogu se izreći i sljedeće zaštitne mjere za period koji nije kraći od 30 dana niti duži od šest mjeseci:

- a) zabrana pravnom licu da se bavi određenom privrednom djelatnošću,
- b) zabrana odgovornom licu da vrši određene dužnosti.

Član 76. (Posebne novčane kazne)

- (1) Novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 10.000,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj pravno lice ako:
- a) obavlja djelatnost ugradnje, održavanja, servisiranja ili provjere ispuštanja opreme koja sadrži supstance koje oštećuju ozonski omotač ili zamjenske supstance, ili je proizvedena pomoću njih, kao i djelatnost sakupljanja i obnavljanja tih supstanci iz te opreme bez pribavljene dozvole (član 47.),

- b) stavlja u promet nove proizvode i opremu koje koriste kontrolisane supstance koje oštećuju ozonski omotač, izuzev hlorofluorouglijovodonika (član 49.),
- c) ispušta supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance (član 49.),
- d) puni sisteme koji koriste zamjenske supstance sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač (član 49.),
- e) ispire supstancama koje oštećuju ozonski omotač (član 49.),
- f) stavlja u promet na malo supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance (član 49.).

(2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana bit će kažnjeno novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.000,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

(3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana pravnom licu može se izreći i zaštitna mjera zabrane vršenja određene djelatnosti, a odgovornom licu da vrši određene poslove za period koji nije kraći od 30 dana, niti duži od šest mjeseci.

Član 77. (Javni sektor)

Novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 5.000,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj odgovorno lice u javnom organu kada se utvrdi da javni organ:

- a) ne donese plan kvaliteta zraka definisan odredbama člana 25. stav (1) ovog Zakona,
- b) ne donese kratkoročni plan definisan odredbama člana 27. stav (1) ovog Zakona.

Član 78. (Novčane kazne za obrtnike)

(1) Novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 10.000,00 KM bit će kažnjen za prekršaj obrtnik ako:

- a) ne primjenjuje mjere u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja (član 38.),
- b) obavlja djelatnost ugradnje, održavanja, servisiranja ili provjere ispuštanja opreme koja sadrži supstance koje oštećuju ozonski omotač ili zamjenske supstance, ili je proizvedena pomoću njih, kao i djelatnost sakupljanja i obnavljanja tih supstanci iz te opreme bez pribavljene dozvole (član 47.),
- c) proizvodi supstance koje oštećuju ozonski omotač (član 49.),
- d) stavlja u promet supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance bez pribavljene dozvole o uvozu (član 49.),

- e) stavlja u promet nove proizvode i opremu koje koristi kontrolisane supstance koje oštećuju ozonski omotač, izuzev hlorofluorouglijovodonika (član 49.),
- f) ispušta supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance (član 49.),
- g) puni sisteme koji koriste zamjenske supstance sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač (član 49.),
- h) ispire sisteme supstancama koje oštećuju ozonski omotač (član 49.),
- i) ne otkloni kvar ili poremećaj, odnosno ne prilagodi rad nastaloj situaciji ili ne obustavi tehnološki proces, kako bi se emisija svela na dozvoljene granice u najkraćem roku (član 51.),
- j) ne preduzme tehničko-tehnološke mjere ili obustavi tehnološki proces, kako bi se koncentracije zagađujućih materija svele na propisane granične vrijednosti emisije (član 51.),
- k) ne primjenjuje mjere koje mogu dovesti do redukcije mirisa, iako je koncentracija emitovanih materija u otpadnom gasu ispod granične vrijednosti emisije (član 51.),
- l) ne obezbjedi redovni monitoring emisije i o tome ne vodi evidenciju (član 52.),
- m) ne vodi evidenciju o vrsti i kvalitetu sirovina, goriva i otpada u procesu spaljivanja (član 52.).
- n) podatke o stacionarnom izvoru zagađivanja zraka i svakoj njegovoj promjeni (rekonstrukciji) ne dostavi nadležnom organu (član 53.).

(2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana obrtniku se može izreći i zaštitna mjera zabrane vršenja određene djelatnosti, a odgovornom licu da vrši određene poslove, za period koji nije kraći od 30 dana niti duži od šest mjeseci.

POGLAVLJE XI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 79. (Podzakonski akti)

- (1) Vlada Federacije BiH na prijedlog Federalnog ministarstva, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, donosi propise definisane čl. 6. i 13. ovog Zakona.
- (2) Federalno ministarstvo u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona, donosi propise definisane čl. 55. i 56. ovog Zakona.
- (3) Federalno ministarstvo u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona donosi propise definisane čl. 5., 8., 10., 11., 33., 34., 37., 38., 42., 44., 45., 46., 48., 50., 55., 56., 59. i 68. ovog Zakona.

Član 80.
(Primjena ranijih propisa)

Do donošenja podzakonskih akata na osnovu ovog Zakona primjenjuju se odgovarajući podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o zaštiti zraka („Službene novine Federacije BiH“, br.: 33/03 i 4/10).

Član 81.
(Prijelazne odredbe)

- (1) Odredba člana 49. tačka h) počet će se primjenjivati u periodu od dvije godine nakon stupanja na snagu ovog Zakona.
- (2) Upravni postupci koji do dana stupanja na snagu ovog zakona nisu pravosnažno okončani, završavaju se po odredbama propisa koji je bio na snazi u vrijeme pokretanja postupka.

Član 82.
(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje da važi Zakon o zaštiti zraka („Službene novine Federacije BiH“, br. 33/03 i 4/10).

Član 83.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

PREDSJEDAVALJUĆI
DOMA NARODA
PARLAMENTA FEDERACIJE BiH

Tomislav Martinović

PREDSJEDAVALJUĆI
PREDSTAVNIČKOG DOMA
PARLAMENTA FEDERACIJE BiH

Dragan Mioković

